

DOMSTOLENE I NORGE

Årsmelding 2013

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning ved direktør og styreleder	4	Åpenhet	36
Domstoladministrasjonens styre	5	Nettsteder	36
Dette er domstolene	8	Sosiale medier	37
Domstolenes rolle i samfunnet	8	Innføring nytt intranett	37
De alminnelige domstolenes oppgaver	8	Pressetjeneste på nett	37
Jordskiftedomstolenes oppgaver	8	Mediekontakt	38
Finnmarkskommisjonen og Utmarkdomstolen for Finnmark	9	Dommernes mediegruppe	38
Domstoladministrasjonen	9	Rett på sak	38
Kart over domstolene i Norge	10	Jordskiftenytt	38
Domstolenes virksomhet	12	Informasjonsapp	39
Saksavvikling og måloppnåelse i de alminnelige domstolene	12	Utviklingsarbeid 2014	39
Domstolene i første instans	12	Service	42
Domstolene i andre instans	13	Service & samhandling	42
Saksavvikling i jordskiftedomstolene	15	Serviceseminar for saksbehandlere og domstolleder	42
Domstolenes ressursbruk 2013	18	Stabil IKT-drift og teknisk plattform	43
Økonomiske nøkkeltall	18	Brukersenteret og fagstøtte	43
Organisasjon, ledelse og mentorordning	19	Trådløst nett	43
Framtidig domstolstruktur i Oslo-regionen	19	Utviklingsarbeid 2014	43
Lederutvikling	20	Service & samhandling i domstolene	43
Likestilling og mangfold	20	Serviceseminar	43
Arbeidsmiljøet i domstolene	21	Effektivitet	46
Tiltroen til domstolene	22	Videokonferanser	46
Kvalitet	26	Styrking av DK-kompetansen	46
Kvalitets- og kompetansearbeidet	26	Portalene	47
Brukermedvirkning	26	Domstolenes saksbehandlingssystemer	47
Satsningsområder og tiltak	29	Mobile løsninger	48
Samarbeid med andre aktører	30	Utvikling 2014	48
Lederutvikling	30	Respekt	52
Erfaringsbanken	32	Vitnestøtte	52
Teknologianvendelse i jordskiftedomstolene	32	Sikkerhet i domstolene	52
Samarbeid med andre aktører	32	Utviklingsarbeid 2014	53
Saksbehandlingstid i jordskiftedomstolene	32	Integritet	56
Utviklingsarbeid 2014	32	Tilsynsutvalget for dommere	56
Fagråd IKT	33	Innstillingsrådet for dommere	57
		Sidegjøremålsregisteret for dommere	58
		Informasjonssikkerhet	58
		Internasjonalt arbeid	58
		EØS-samarbeidet	58

Innledning

Undersøkelser viser at tilliten til norske domstoler er svært høy. Dette er betryggende, men ikke selvsagt i et internasjonalt perspektiv. Domstolenes sterke posisjon skyldes flere forhold. Spesielt viktig er det at domstolene i Norge gjennomgående leverer høy kvalitet til riktig tid. Det er også avgjørende at det i Norge ikke stilles spørsmålsteget ved dommernes integritet og uavhengighet.

Statistikken for 2013 viser stor og til dels voksende saksinnngang til domstolene. Selv om mange domstoler er innenfor de frister som Stortinget har fastsatt for behandlingen av sakene, er det likevel fortsatt for mange domstoler som er utenfor målene. Det er dessuten foruroligende at antall domstoler utenfor målene for saksbehandlingstid øker fra år til år. Domstoladministrasjonen er av den oppfatning at den negative utviklingen skyldes et klart misforhold mellom de ressursene som tildeles fra Stortinget og saksinngangen til domstolene. Vi har under skiftende regjeringer bedt om økte ressurser til domstolene, men har så langt fått lite gjennomslag for våre synspunkter om et varig og vesentlig løft i budsjettet. Domstoladministrasjonen vil fortsette sitt arbeid med å forbedre ressursituasjonen for domstolene slik at Stortingets mål for saksbehandlingstid kan nås.

At landet har fått en ny regjering med andre målsettinger og prioriteringer vil kunne ha betydning også for domstolene. Vi er i dialog med den nye regjeringen om budsjettmidler, spesialdomstoler, domstolstruktur, IKT-utvikling og andre viktige rettspolitiske spørsmål. Det blir spennende å se hva den nye regjeringen vil, og hva det betyr for oss. Domstoladministrasjonen og domstolene ønsker å være med på å prege utviklingen innenfor vårt felt i tiden som kommer. Vi er derfor tilfreds med at vi også har etablert et godt forhold til den nye justiskomiteen på Stortinget.

Det skjer mye på den teknologiske siden i domstolene. Det arbeides med å gjøre Lovisa mer stabil og robust, nye saksbehandlingsløsninger utvikles som etter hvert vil bringe

jordskifteretten og Høyesterett inn i LOVISA-familien, digital kommunikasjon med parter gjennom ELSAM er under utprøving, nytt arkivsystem for Domstoladministrasjonen er på plass og etter hvert kommer dette også ut i domstolene, Domstoladministrasjonen og domstolene fikk nytt intranett og forbedret internettportal i 2013. I 2013 ble det også tatt nye løft i kompetanseutviklingen i domstolene, blant annet på grunn av større og mer komplekse saks typer.

I 2013 fikk Domstoladministrasjonen ny styreleder og delvis nytt styre. Ved årsskiftet kom også ny direktør på plass. Vi som skal lede virksomheten de kommende år ser frem til å gjennomføre den strategien for domstolene og Domstoladministrasjonen som styret vedtok i desember 2013.

Bård Tønder
Styreleder

Sven Marius Urke
Direktør

Domstoladministrasjonens styre

Styrets sammensetning

Styrets sammensetning fra 1. august 2013 var som følger:

Styremedlem

Styreleder Bård Tønder
høyesterettsdommer

Nestleder Magni Elshem
lagdommer

Carl Ivar Hagen
tidl. Stortingets visepresident

Berit Brørby
tidl. Odelstingspresident

Rolf Selfors
sorenskriver

Elisabeth Stenwig
advokat

Ove Einar Engen
administrasjonssjef

Kim Dobrowen
advokat

Kristin Lande
jordskiftdommer

Personlig varamedlem

Are Trøan Nilsen
tingrettsdommer

Anne-Kristine Hagli
lagdommer

Oddmund Heggheim
tidl. plan- og næringssjef

Sonja Iren Sjøli (fra 1. oktober 2013)
tidl. stortingsrepresentant

Monica Nylund
lagdommer

Randi Birgitte Bull
advokat

Anders Rasmussen
rådgiver

Aase Karine Sigmond
advokat

Liv Nergaard
jordskifterettsleder

Styrets sammensetning frem til 31. juli 2013 var som følger:

Styremedlem

Styreleder Karl Arne Utgård
høyesterettsdommer
Nestleder Helge Aarseth
advokat
Magne Reiten
jordskifteoverrettsleder
Magni Elsheim
lagdommer
Kirsti Ramberg
sorenskriver
Elisabeth Stenwig
advokat
Ove Einar Engen
administrasjonssjef
Berit Brørby
tidl. Odelstingspresident
Carl Ivar Hagen
tidl. Stortingets visepresident

Personlig varamedlem

Are Trøan Nilsen
tingrettsdommer
Aase Karine Sigmond
advokat
Liv Nergaard
jordskifterettsleder
Anne-Kristine Hagli
lagdommer
Monica Nylund
lagdommer
Randi Birgitte Bull
advokat
Ove Skomsøy
rådgiver
Helge Eriksen (frem til 1. oktober 2013)
tidl. ordfører
Oddmund Heggheim
tidl. plan- og næringssjef

Domstoladministrasjonens styre frem til 31.juli 2013

Virkeområder

Styret er øverste myndighet for Domstoladministrasjonen(DA), og skal påse at administrasjonen av domstolene skjer på en forsvarlig og hensiktsmessig måte. Styret skal behandle saker som er av viktighet for DA, herunder budsjettforslag for domstolene og DA, og fordeling av budsjettmidler innenfor rammer som er fastsatt av Stortinget. Styret skal i tillegg gi generelle retningslinjer for DAs virksomhet.

Styremøter

I 2013 BLE DET AVHOLDT 9 STYREMØTER:	
11. februar	Ordinært styremøte i Høyesteretts lokaler i Oslo. Det ble også avholdt møte med Den norske Dommerforening og med Borgarting lagmannsrett.
18. mars	Ordinært styremøte i DAs lokaler. Det også avholdt et møte med Innstillingsrådet for dommere.
6. mai	Ekstraordinært styremøte på Rica Nidelven Hotell. Ansettelse av ny direktør.
3. juni	Ordinært styremøte i DAs lokaler, med avtakking av styremedlemmer.
23.–24. september	Ordinært styremøte i DAs lokaler, med introduksjon til nye styremedlemmer og ny styreleder. Felles møte for alle medlemmer, varamedlemmer og ledergruppen i DA.
21. oktober	Ordinært styremøte i DAs lokaler.
18. november	Ordinært styremøte i DAs lokaler.
28. november	Ekstraordinært styremøte på Gardermoen, med behandling av budsjett for 2014.
9. desember	Ordinært styremøte i DAs lokaler med julelunsj for de ansatte i DA.

Styreprotokoller

Styreprotokollene fra styremøtene i 2013 er tilgjengelige på følgende nettside:
<http://www.domstol.no/no/Domstoladministrasjonenno/Styret/>

Dette er domstolene

Domstolenes rolle i samfunnet

Statsmakten deles opp i en lovgivende (Stortinget), en utøvende (Regjeringen) og en dømmende (domstolene) makt. Hovedoppgaven for domstolene er å løse rettslige tvister. Dette skjer gjennom behandling av sivile tvister som bringes inn for retten, samt behandling av straffesaker. Alle borgere kan benytte seg av domstolen for å løse en sivilrettslig konflikt. Bare domstolene kan idømme straff (Grunnloven § 96). Domstolene har også en rettsutviklende funksjon gjennom sin tolking av lovene. I tillegg utfører domstolene flere forvaltningslignende oppgaver, for eksempel dødsfallsregistrering og andre oppgaver innenfor offentlig bobehandling.

De alminnelige domstolene i Norge er Høyesterett, lagmannsrettene og tingrettene, som alle dømmer i både sivile saker og straffesaker. I tillegg finnes forliksrådene, som er organisert i hver kommune. Forliksrådene er meklingsinstitusjoner med begrenset dømsmyndighet. De behandler kun sivile tvister. Forliksrådene administreres ikke av DA, og omfattes ikke av denne årsmeldingen.

Jordskiftedomstolen er en særdomstol. Jordskiftedomstolens kompetanse må være særskilt nevnt i lov. Det vil si at jordskiftedomstolene skal ha en særlig kompetanse innen et særlig avgrenset virkeområde. Det er 5 jordskifteoverretter og 34 jordskifteretter.

Det er seks lagmannsretter som dekker hvert sitt geografiske område, kalt lagdømme. Tingrettens virkeområde kalles domssogn. I Oslo domssogn er det to domstoler som dekker samme geografiske område, dette er Oslo byfogdembete og Oslo tingrett.

Pr. 31. desember 2013 var det til sammen 66 domstoler i første instans (tingretter og Oslo byfogdembete).

Uavhengighet

Domstolene og dommerne er uavhengige i sin dømmende virksomhet. Stortinget gir lover, mens domstolene behandler konkrete saker etter disse lovene. Domstolene kan overprøve en lov dersom den er i strid med Grunnloven. Ingen kan gi domstolene instruks om hvordan de skal behandle en sak. En høyere instans kan som hoved-

regel heller ikke gi instruks til en lavere instans om behandlingen av en konkret sak.

Åpenhet

Det skjer en betydelig maktutøvelse i domstolene, og i et demokratisk samfunn er det viktig at dette kombineres med stor grad av åpenhet og offentlighet. Det skjer ved at alle har:

- rett til å vite når rettsmøter skal holdes
- rett til å overvære rettsmøter
- rett til å gjengi offentlig det som kommer frem i rettsmøter
- rett til utskrift av rettsavgjørelser
- rett til å gjengi rettsavgjørelser

Retten kan på nærmere bestemte vilkår gjøre begrensninger i offentligheten.

De alminnelige domstolenes oppgaver

Domstolene har rett og plikt til å avgjøre konkrete retts tvister som blir brakt inn for retten. Domstolene tar ikke opp saker på eget initiativ. En sak som skal behandles, må bringes inn for domstolen av den som vil ha saken prøvd.

Domstolene har også andre typer oppgaver som offentlig skifte (dødsbo, felleseie og konkurs), tvangsfullbyrdelse, notarialforretninger, og vielser.

Les mer om de alminnelige domstolenes arbeidsoppgaver på www.domstol.no

Jordskiftedomstolenes oppgaver

Jordskiftedomstolene er særdomstoler som arbeider med saker hjemlet i jordskifteloven. Oppgavene har gradvis endret seg. Fra å omfatte oppløsning av realsameier og teigblanding for landbrukseiendommer, løser jordskiftedomstolene nå problemer for alle som disponerer eiendom i Norge. Ny jordskiftelov som ble vedtatt i juni 2013 utvider jordskiftedomstolens kompetanse, både saklig og geografisk.

Mer om de jordskiftedomstolenes arbeidsoppgaver på www.jordskifte.no

Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark

Domstoladministrasjonen (DA) har det overordnede administrative ansvaret for Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. DA kan ikke instruere kommisjonen om utførelsen av selve utredningsarbeidet.

Virksomheten for disse institusjonene er regulert i Finnmarksloven av 17. juni 2005 nr. 85, se lovens kap. 5, med tilhørende forskrift. Finnmarkskommisjonen skal på grunnlag av gjeldende rett utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen Finnmarkseiendommen overtok ved finnmarkslovens ikrafttredelse i 2006. Utmarksdomstolen for Finnmark skal behandle de tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt.

Kommisjonen har fem medlemmer, hvorav ett er oppnevnt som leder. Kommisjonens medlemmer er oppnevnt i statsråd. Det er krav om at minst to av medlemmene i kommisjonen skal være bosatt eller på annen måte ha sterk tilknytning til Finnmark fylke.

Det er etablert et eget sekretariat for kommisjonen og som har vært i drift siden 2009. DA bistår kommisjonen med administrativ og kompetansebyggende støtte, herunder i spørsmål om arkiv, IKT, økonomi og administrasjon.

Kommisjonen er lokalisert i Tana, i samme lokaler som Indre Finnmark tingrett.

Kommisjonens medlemmer:

- Jon Gauslaa (leder)
- Hilde Agathe Heggelund
- Anne Marit Pedersen
- Ole Henrik Magga

Les mer om Finnmarkskommisjonen på www.finnmarkskommisjonen.no

Utmarksdomstolen for Finnmark er en særdomstol for å behandle de tvister om rettigheter som måtte oppstå etter at Finnmarkskommisjonen har utredet rettighetsforholdene i et felt. Domstolen skal etter planen være i ordinær drift høsten 2014. Midlertidig sekretariat for domstolen er Indre Finnmark tingrett.

Medlemmer av Utmarksdomstolen:

- lagdommer Nils Asbjørn Engstad (leder),
- sorenskriver Marit Nervik (nestleder),
- advokat Benny Solheim,
- seniorforsker Jan Åge Riseth
- arkeolog Kjersti Schance
- advokat Kjersti Holum Karlstrøm (varamedlem)
- rådmann Charles Hansen (varamedlem)

Les mer om Utmarksdomstolen for Finnmark på www.domstol.no/Utmarksdomstolen

Domstoladministrasjonen

Domstoladministrasjonen (DA) har ansvaret for den sentrale administrasjonen av de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene.

DA skal sørge for at samfunnets overordnede krav og forventninger til domstolene ivaretas, synliggjøre domstolenes uavhengighet og videreutvikle domstolene i rollen som samfunnets viktigste konfliktløser.

DAs samfunnsoppdrag gir følgende fire roller overfor domstolene: styring, utvikling, rettspolitikk og som tjenesteleverandør. DA er uavhengig og kan ikke instrueres av noe departement, men justisministeren er parlamentarisk ansvarlig overfor Stortinget. Gjennom budsjettbehandlingen fastsetter Stortinget årlig sentrale retningslinjer for Domstoladministrasjonens arbeidsoppgaver og ansvarsområder.

Les mer om Domstoladministrasjonen på www.domstol.no/domstoladministrasjonen

Domstoladministrasjonen har følgende sekretariatsfunksjoner

Innstillingsrådet for dommere

Rådet gir innstilling om dommerutnevnelser til Regjeringen. Dommerne utnevnes av Kongen i statsråd. Innstillingsrådet behandler også konstitusjoner av dommere. Les om innstillingsrådets arbeid i 2013 på side 57.

www.domstol.no/innstillingsradet

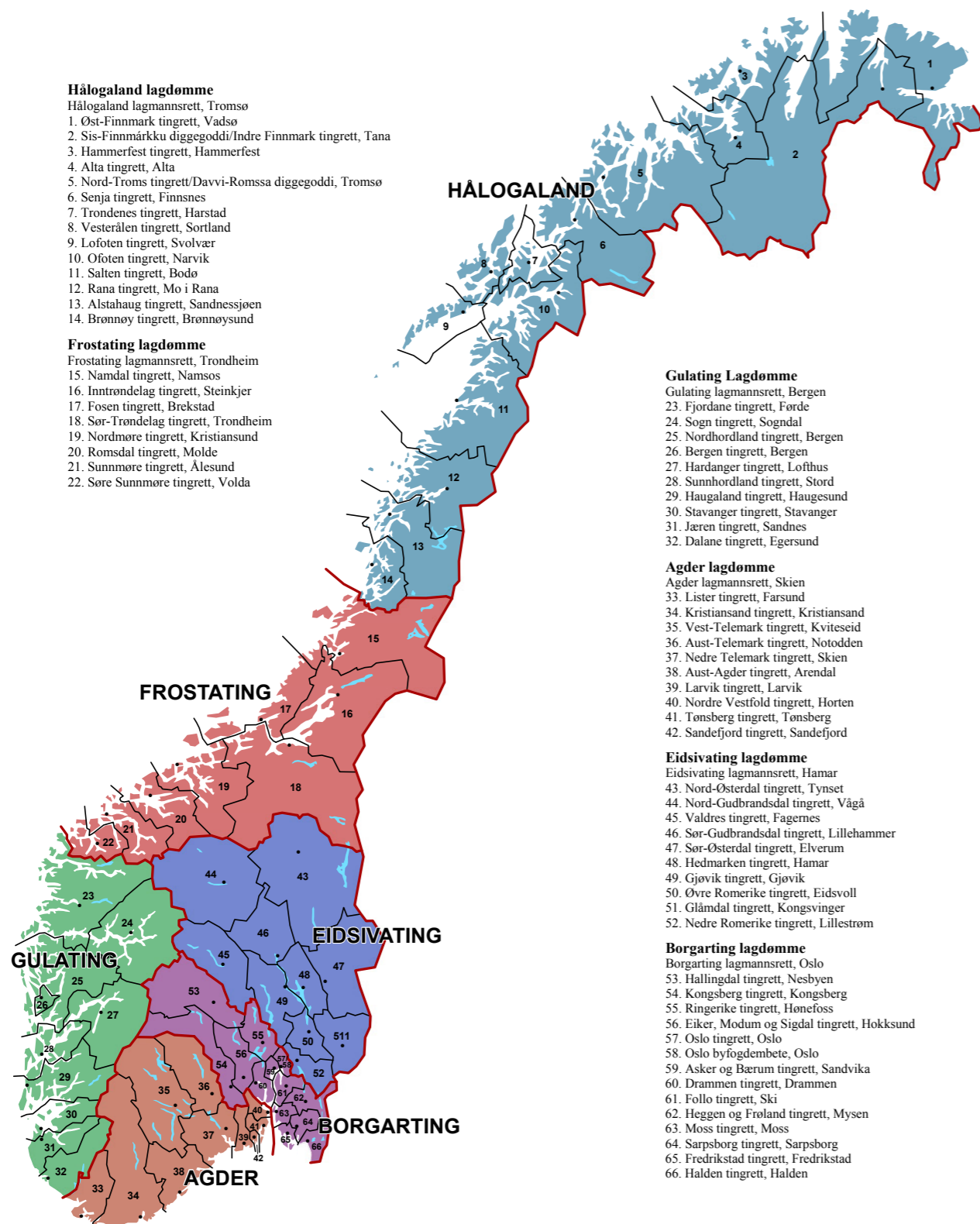
Tilsynsutvalget for dommere

Utvalget behandler klager på dommere og kan også ta opp saker på eget initiativ. Les om tilsynsutvalgets arbeid i 2013 på side 56.

www.domstol.no/tilsynsutvalget

DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

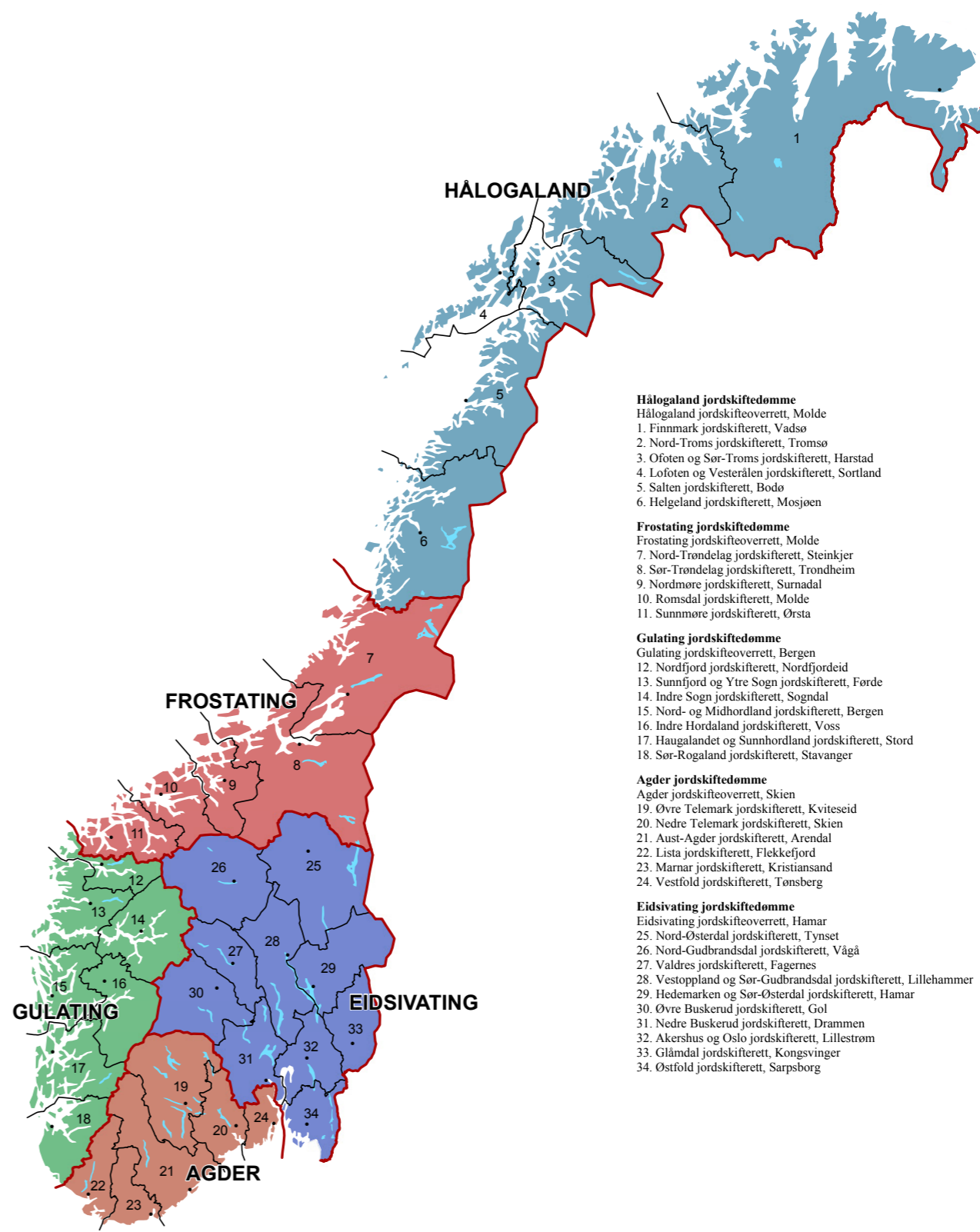
31.12.2012 var det 66 domstoler i førsteinstans, 6 lagmannsretter, samt Norges Høyesterett.

Målestokk 1 : 6mill
Kartdata - Statens kartverk
Kartet er produsert av
DA (ptm) mars 2013

JORDSKIFTEDOMSTOLENE

31.12.2012 var det 34 jordskifteretter og 5 jordskifteoverretter.

Målestokk 1 : 6mill
Kartdata - Statens kartverk
Kartet er produsert av
DA (ptm) mars 2013

Domstolenes virksomhet

SAKSAVVIKLING OG MÅLOPPNÅELSE I DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

Det er utarbeidet oversikter over antall innkomne saker, behandlede saker, saker i beholdning og gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Detaljert saksavviklingsstatistikk med informasjon om hver enkelt domstol finnes i årsstatistikken på www.arsmelding.domstol.no

Domstolene i første instans Saksavvikling

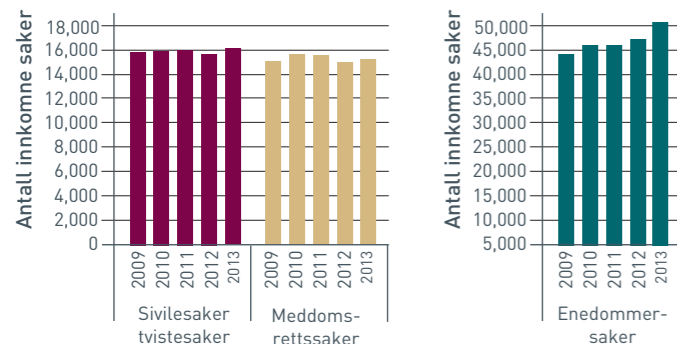
Innkommne saker

ANTALL SAKER I 2013 (prosent angir endring fra 2012):			
Sakstype	Innkomet	Behandlet	Beholdning
Sivile tvistesaker	16 117 (3 %)	15 775 (1 %)	7 704 (4 %)
Straffesaker:			
Enedommersaker	50 772 (6 %)	50 461 (6 %)	1 954 (7 %)
Meddomsrettsaker	15 303 (3 %)	14 879 (-1 %)	3 870 (11 %)

I 2013 var det en økning i antall tvistesaker på tre prosent. Etter et 2012 med dempet saksinnang, ser vi nå at den langvarige trenden med jevn saksvekst gjennom perioden 2009-2011 fortsetter. De tre største kategoriene blant tvister som kom inn til domstolene i 2013 er:

- alminnelige tvistesaker (44 prosent)
- saker etter barneloven (17 prosent)
- overprøving ved tvangsvedtak (11 prosent)

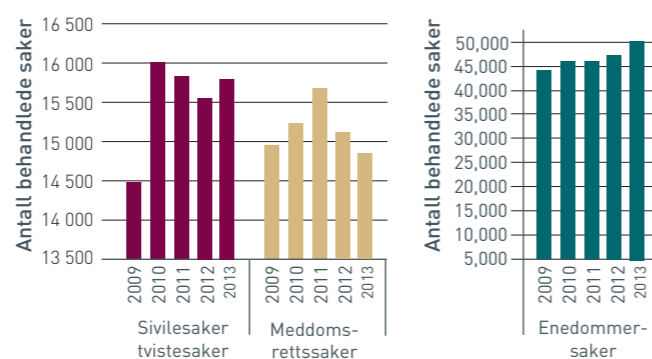
Når det gjelder andre sivile saker enn tvistesaker, var det i 2013 en økning i tvangs salg fast eiendom (8 %) og i antall konkurssaker (19 %), mens det var en reduksjon i innkomne skjønnssaker (-11 %).

Antall meddomsrettsaker gikk noe opp fra 2012 til 2013 (3 %). Andelen meddomsrettsaker med strafferamme over 6 år var i 2013 i underkant av fem prosent, samme andel som de siste årene.

Saksinngangen av enedommersaker økte med 6 prosent fra 2012 til 2013. Dette skyldes i hovedsak en økning i antallet fengslinger og oppnevnelser. Fengslinger utgjorde i 2013 i overkant av en fjerdedel av alle enedommersaker.

Behandlede saker

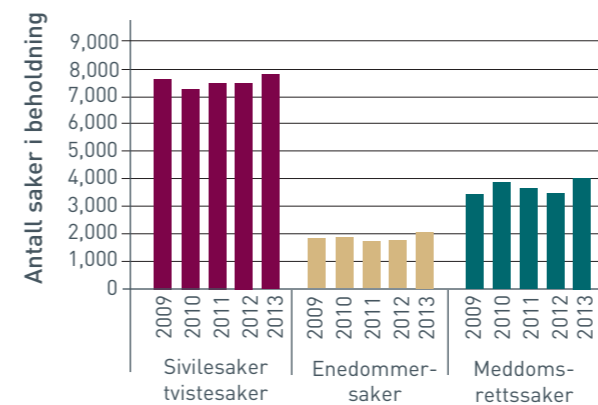
Domstolene har behandlet færre meddomsrettsaker, men flere sivile tvistesaker og enedommersaker i 2013 enn året før.

Siden 2006 har rettsmekling vært et tilbud ved alle tingretter og lagmannsretter. I tingrettene ble det i 2013 avholdt rettsmeklingsmøter i 1 729 saker (1 792 i 2012), og 1 130 saker (1 120 i 2012) er registrert som forlikt etter rettsmekling.

Omtrent 10 prosent av tvistesakene som kom inn i 2013 var saker etter småkravsprosessen. Dette var en like stor andel som i 2012. I 2013 behandlet tingrettene fem gruppesøksmål, mot ni i 2012.

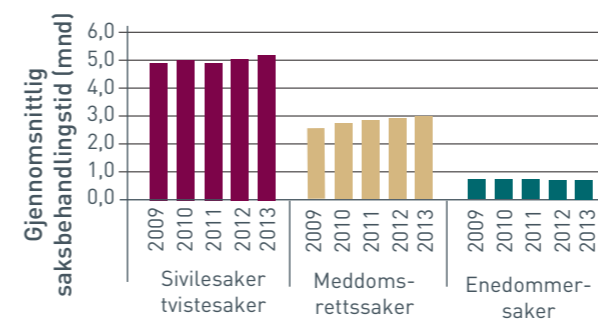
I 2013 ble 46 prosent av alle dommer i straffesaker avsagt som tilståelsespådømmelser. Dette er den samme andelen som i 2012.

Beholdning

Saksinngangen var større enn antallet behandlede saker i alle tre sakstyper, og beholdningen ved utgangen av 2013 er følgelig høyere enn året før. I meddomsrettsaker er økningen i beholdning på 11 prosent.

Måloppnåelse – saksbehandlingstid Noen nøkkeltall

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for sivile tvistesaker gikk ned i starten av siste fem-års-periode, men ser nå ut til å ha stabilisert seg på rundt fem måneder. I 2013 var 14 av 66 domstoler (21 prosent) utenfor målsettingen for tvistesaker på seks måneder. Dette er en høyere andel enn i 2012, da 17 prosent av domstolene var utenfor målsettingen for denne sakstypen.

For meddomsrettsaker er gjennomsnittlig saksbehandlingstid 2,9 måneder i 2013, en økning på 0,1 måned fra 2012. 31 prosent av tingrettene (20 av 65) var i 2013 utenfor målsettingen på tre måneder. Det er en økning fra 2012, da 23 prosent (15 av 65) av tingrettene var utenfor målsettingen.

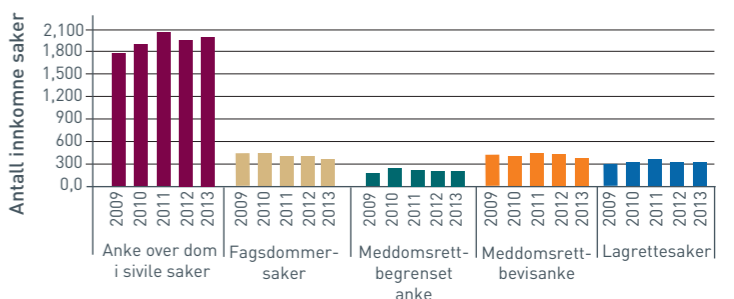
27 domstoler var i 2013 utenfor målsettingene for saksbehandlingstid i enten tvistesaker, meddomsrettsaker eller begge. Disse 27 domstolene dekker kommuner med et samlet innbyggertall på over 2,1 mill.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for enedommersaker har vært stabil, og godt innenfor målsettingen på én måned de siste årene. I 2013 klarte samtlige tingretter målsettingen.

Domstolene i andre instans Saksavvikling

ANTALL SAKER			
Sakstype	Innkomet	Behandlet	Beholdning
Anke over dom i sivile saker	1 990 (1 %)	2 037 (4 %)	1 211 (-4 %)
Fagdommersaker Meddomsrett	386 (-3 %)	426 (-3 %)	120 (-18 %)
- begrenset anke Meddomsrett	198 (3 %)	211 (10 %)	53 (-17 %)
- bevisanke	362 (-10 %)	418 (-3 %)	180 (-20 %)
Lagrettsaker	304 (- %)	280 (-11 %)	144 (7 %)

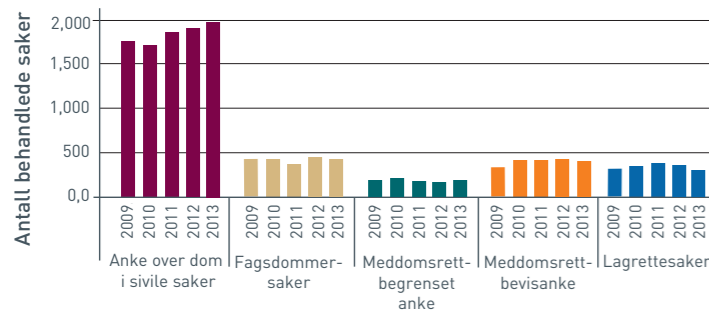
Innkommne saker

Lagmannsrettene har hatt en betydelig vekst i antallet tvistesaker i den siste femårsperioden. Fra 2009 til 2011 økte antallet anker over dom med hele 16 prosent. Etter en nedgang i antallet innkomne saker i 2012 økte igjen saksinngangen i 2013, med én prosent.

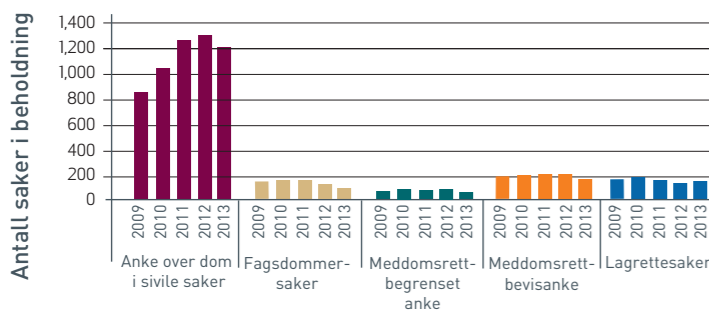
Lagmannsrettene mottok noe færre straffeanket til prøving i 2013 sammenlignet med 2012. Det ble prøvd 3350 anker i 2013 mot 3441 i 2012. Andelen straffesaker som henvises til behandling¹ var for alle lagmannsrettene samlet 38 prosent i 2013. Andelen henviste saker varierer noe mellom lagmannsrettene, og varierte i 2013 mellom 33,5 prosent i Hålogaland og 39,8 prosent i Borgarting.

¹ Inkludert saker med strafferamme seks år eller mer.

Behandlede saker

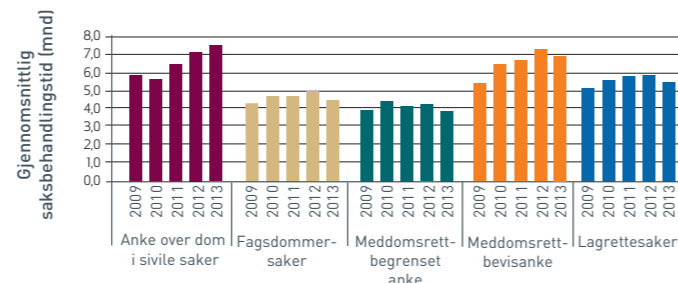
Antallet behandlede anker over dom i sivile saker har økt med 4 prosent fra 2012 til 2013.

For straffesakene er det behandlet noen flere begrensede anker i meddomsrett i 2013 enn i 2012. Antallet behandlede fagdommersaker, bevisanker i meddomsrett og lagrettesaker har gått noe ned.

Beholdning

I 2013 behandlet lagmannsrettene flere anker over dom i sivile saker enn antallet innkomne saker, og beholdningen gikk følgelig noe ned (- 4 %).

Beholdningen av lagrettesaker har økt, mens beholdningen av fagdommersaker, begrensede anker i meddomsrett og bevisanker i meddomsrett har gått noe ned.

Måloppnåelse – saksbehandlingstid

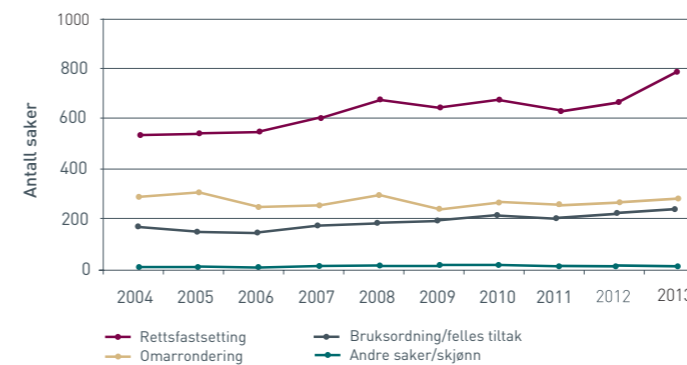
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for anker over dom i sivile saker har økt fra 7,1 måneder i 2012 til 7,5 måneder i 2013. Målsettingen er gjennomsnittlig saksbehandlingstid innen 6 måneder. De to største lagmannsrettene, Borgarting og Gulating, hadde saksbehandlingstid over målsettingen, mens de øvrige lagmannsrettene var innenfor.

For alle typer straffesaker gikk saksbehandlingstiden ned i 2013, sammenlignet med 2012, men ingen av lagmannsrettene har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor målet på tre måneder.

SAKSAVVIKLING I JORDSKIFTEDOMSTOLENE**Svært gledelig utvikling i 2013 - restansene redusert**

Etter at restansene økte med 17 % i 2011-2012, snudde utviklinga i 2013. Grunnen til dette er meget høy saksavvikling i 2013. Det ble avslutta 13 % flere saker enn i 2012, så til tross for at sakstilgangen økte med 2 % ble restansene redusert med 25 saker, eller 1,4 %. Utviklingen er nokså uventet; halvårsresultatene for 2013 tilsa at økningen i restanser ville fortsette som i 2011 og 2012.

Det var ventet at alder på saker og saksavviklingstid ville øke i 2013 pga. den sterke økningen i restanser de siste åra. Utviklinga i 2013 har medført at gjennomsnittsalderen har stabilisert seg på 1,5 år, men saksbehandlingstiden er økt til 0,8 år.

Slutta saker

Jordskifterettene avslutta 1331 saker i 2012 (1176 i 2011).

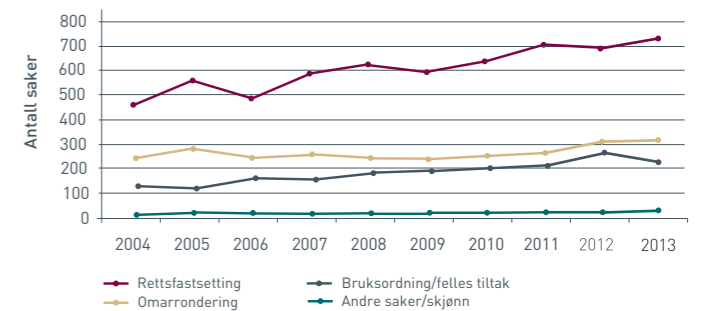
Dette er det høyeste tallet slutta saker siden 1980-tallet da jordskifterettene hadde ca. 20 % flere tilsatte, og grensegangssaker utgjorde en betydelig større andel av sakene enn i dag. Men andelen rettsfastsettingsaker er sterkt økende, se tabellen ovenfor, og det er nok også en av grunnene til det høye antallet slutta saker i 2013. Arbeidet med ei rettsgreiingssak er beregnet å utgjøre om lag halvparten av arbeidet med ei jordskiftesak, i gjennomsnitt. Sett på bakgrunn av den vanskelige rekrutteringssituasjonen en har hatt over tid, er resultatet usedvanlig godt. Resultatene de siste årene viser at det er høy aktivitet ved jordskifterettene over tid, og at de tilsatte gjør en imponerende jobb.

Resultatindikatorerne viser for øvrig at det ble avgjort 1257 (1272) tvister, men antallet rettsfastsettende vedtak var

4353 (4623). Areal i skiftefelt var 146 238 daa (894 642). Det er registrert bruksordning for 371 km² (1542). Antall parter i slutta saker var 13 914 (10 246).

Det er fastlagt, avmerket og innmålt 2478 km grenser (2548) mens antallet innmålte grensepunkter var 23 328 (19 059).

Jordskifterettene har behandlet 323 km veg (287), mens gebyrinntektene var 19,6 mill. kr. mot 17,7 mill. kr. i 2012. Resultatmålene viser samla sett at det gjennomgående har vært noe mindre arbeid pr. sak i 2013 enn i 2012.

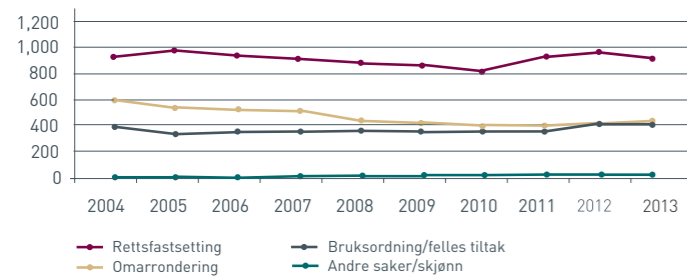
Nye saker

Sakstilgangen økte også i 2013. Det kom inn 1291 nye saker mot 1262 i 2012. Dette er det høyeste antallet nye saker jordskifterettene har registrert siden tidlig på 1980-tallet. De nye sakene fordelte seg med ca. 25 % (24) omarrondering, 17 % (20) bruksordning, 57 % (55) rettsfastsettning og 1 % (1) skjønn.

Økningen i antallet nye saker har vært nokså stabil gjennom de siste 10 år, fra 845 i 2002 til 1291 i 2013, dvs. en økning på 53 %. En må legge til grunn at denne utviklinga vil fortsette.

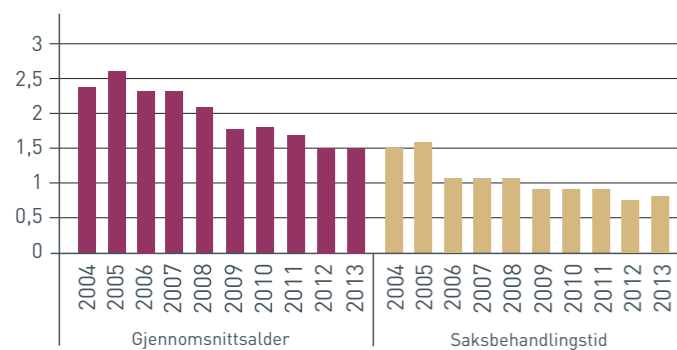
Fordelinga mellom sakstyper har variert betydelig over tid. F.eks har andelen av rettsfastsettningssaker variert mellom 40 og 70 % de siste 30 åra. De siste 10 åra har det vært en betydelig økning i tilgangen på slike saker. Dette er en sterkt medvirkende årsak til økningen i slutta saker i samme periode.

Prosentvis har det over tid likevel vært størst økning i antallet bruksordningssaker. Antallet nye slike saker er mer enn doblet de siste 5-6 åra. Bruksordning for private veiger utgjør en stor andel av disse sakene.

Restanser

Jordskifterettene har redusert restansene mye over en lang sammenhengende periode. Mens de i 1983 forelå 3919 saker til behandling, var antallet i 1999 redusert til 2558, og i 2010 til 1567. I 2011 snudde denne utviklinga. Restansene økte med 102 saker. Økningen fortsatte i 2012; restansene økte med 122 saker, slik at restansene til sammen har økt med 224, eller 17 % de siste to åra. Sterk økning i antall slutta saker har medvirket til at restansene ble redusert med 25 saker i 2013.

Ved årsskiftet foreligger 1766 saker til behandling. Disse fordeler seg med 24 % omarrondring, 23 % bruksordning/felles tiltak, 52 % rettsfastsetting og 1 % skjønn. Den foreliggende saksmengde antas å utgjøre ca. 400 årsverk. Økningen i foreliggende arbeidsmengde de siste tre åra utgjør ca. 50 årsverk. Jordskiftedomstolen måtte altså ha hatt 16-17 flere stillinger disse tre åra for at restansene ikke skulle ha økt.

Saksbehandlingstid og ventetid

Gjennomsnittsalder for slutta saker er uendra i 2013, mens saksbehandlingstiden har økt med 0,1 år. Gjennomsnittsalderen for slutta saker var 1,5 år, saksbehandlingstida var 0,8 år og gjennomsnittlig ventetid fra sak ble krevd til den ble tatt under behandling var 0,7 år. Gjennomsnittsalderen for slutta saker er fortsatt for høy. Men

reduksjonen av restansene over ei årrekke har som ventet gjort sterkt utslag i alderen på slutta saker, saksbehandlingstid og ventetid.

Den store tilgangen på nye saker til jordskiftedomstolene vil fortsatt være svært utfordrende. I 2011 og 2012 var ikke jordskifterettene i stand til å håndtere denne økningen, mens en i 2013 har klart det. Det er likevel slik at restansene må reduseres betydelig om en skal ha håp om å komme ajour. Uten ekstra tiltak vil det foreligge minst 1700 saker til behandling ved inngangen til 2016, høyst sannsynlig betydelig flere. Dette representerer 1,5 års arbeid i jordskiftedomstolene sett under ett, forutsatt dagens bemanning. Dette er svært uheldig, men synes nå helt uunngåelig.

Jordskifteoverrettene

Jordskifteoverrettene avsluttet 45 saker i 2013 mot 44 saker i 2012. Det kom inn 53 nye saker (50) mens det ved årsskiftet forelå 36 saker (35). Tilgangen på nye saker kan nå se ut til å stabilisere seg på omlag 50 saker pr. år.

Gjennomsnittsalderen for avsluttede saker var 10 måneder (11). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 1,7 måneder mot 2,0 måneder i 2012. Saksavvikling og saksbehandlingstid i jordskifteoverrettene er tilfredsstillende, og jordskifteoverrettene må anses å være å jour med så vidt få foreliggende saker.

Noen sentrale tall fra statistikken for avsluttede saker

	2012	2013
Antall slutta saker	1 176	1 331
Antall parter i sakene	10 246	13 914
Antall rettstvister	1 272	1 257
Antall rettsfastsettende vedtak	4 623	4 353
Antall innmålte grensepunkt	19 059	23 328
Skiftet areal (daa.)	894 642	146 238
Merka grenser (km.)	2 548	2 478
Behandla private veger (km.)	287	323
Elvestrekning (km.)	89	374
Gjennomsnittsalder (år)	1,5	1,5
Saksbehandlingstid (år)	0,7	0,8

Domstolenes ressursbruk

ØKONOMISKE NØKKELTALL FOR DOMSTOLENE 2013

KAP. 61 HØYESTERETT

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2013 (inkl. refusjoner)	88 051 374
Regnskap 2013	87 973 863
Mindreutgift	77 511

Når det tas hensyn til refusjoner, viser endelig regnskap et mindreforbruk på om lag 0,1 mill. kr. Dette utgjør mindre enn 0,1 pst av disponibel bevilgning og kan karakteriseres som mindre vesentlig.

KAP. 410 TINGRETTENE OG LAGMANNSRETTENE

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2013 (inkl. refusjoner)	1 738 102 304
Regnskap 2013	1 730 942 358
Mindreutgift	7 159 946

Tabellen viser et mindreforbruk på om lag 7,2 mill. kr, tilsvarende 0,4 pst av disponibel bevilgning. Mindreforbruket kan karakteriseres som mindre vesentlig.

KAP. 3410 RETTSGEBYR

Post 01 Rettsgebyr

Bevilgning 2013	160 339 000
Regnskap 2013	161 776 732
Merinntekt	1 437 732

Inntektene på posten er regelstyrt. På posten føres inntekter fra gebyrpliktige oppgaver i domstolene i forbindelse med sivile saker, tinglysing, skjønn, tvangsforretninger, skifte, konkurs m.m. Inntektene ble høyere enn de anslag som ble lagt til grunn.

KAP. 411 DOMSTOLADMINISTRASJONEN

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2013 (inkl. refusjoner)	79 316 183
Regnskap 2013	77 872 518
Mindreutgift	1 443 665

Regnskapet for DA viser et mindreforbruk på om lag 1,4 mill. kr, tilsvarende 1,8 pst av disponibel bevilgning. Mindreforbruket har sammenheng med at DA i perioder har hatt ubesatte stillinger og lengre fravær uten bruk av vikarer.

KAP. 413 JORDSKIFTERETTENE

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgning 2013 (inkl. refusjoner)	225 861 174
Regnskap 2013	224 394 178
Mindreutgift	1 466 996

Tabellen viser et mindreforbruk for jordskifterettene på om lag 1,5 mill. kr. Dette utgjør 0,5 pst av disponibel bevilgning og kan karakteriseres som mindre vesentlig.

KAP. 3413 JORDSKIFTERETTENE

Post 01 Saks- og gebyrinntekter

Bevilgning 2013	20 668 000
Regnskap 2013	23 700 247
Merinntekt	3 032 247

Bevilgningen på posten omfatter inntekter ved at partene i saken betaler gebyr. Inntektene ble høyere enn de anslag som ble lagt til grunn.

ORGANISASJON, LEDELSE, MENTORORDNING

Det pågår kontinuerlig utviklingsarbeid for å sikre en effektiv ressursutnyttning og høy kvalitet på det arbeidet som utføres i domstolene. Kjerneområdene for utviklingsarbeidet er organisasjonsutvikling, lederutvikling og lederstøtte.

DA har etablert en mer systematisk lederdialog mellom DA og den enkelte domstolleder. Lederdialogen er en integrert del av styringsdialogen mellom DA og den enkelte domstolleder, og er ment å gi mulighet for en mer systematisk dialog med lederne om forhold knyttet til lederfunksjonen i domstolen og den enkelte leders utøvelse av rollen. Det er etablert flere ledelsesforaer der DA diskuterer viktige og prinsipielle problemstillinger med ledere i både de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene. Fram til i dag har vi hatt forum for lederne i lagmannsrettene, de største førsteinstansdomstolene og jordskiftedomstolene. For å dekke behovet for en tettere dialog med alle domstolledere ble det i 2013 besluttet å etablere fora også for små og mellomstore domstoler. Disse skal ha sitt første møte med DA i 2014.

Det gjennomføres også besøk eller samtaler med alle nye ledere i løpet av de første månedene etter tiltredelse.

DA bistår domstollederne med veiledning og rådgivning i prosesser som gjennomføres i egen domstol, og domstollederne kan også gjøre bruk av eksterne veiledere etter behov. DA støtter også utvikling av ledelse i domstolene generelt, og særlig utvikling av ledergrupper og -team. Dette omfatter faglig så vel som økonomisk støtte. Det har vært god interesse fra domstolene og flere domstoler søkte, og fikk, støtte til slik lokal utvikling. DA ønsker å stimulere domstolene til fortsatt utviklingsarbeid innenfor ledelse, og domstolene kan gjøre bruk av gjeldende rammeavtale for lederutvikling dersom det vurderes som hensiktsmessig.

I 2013 ble den igangsatte mentorordningen for nytnevnte

domstolledere videreført. Nyutnevnte domstolledere får tilbud om en mentor som vil bistå dem i det første året de er domstolledere. Mentorene er erfarne domstolledere som ønsker å bidra med sin kompetanse og erfaring overfor nytnevnte kolleger. Til sammen er det etablert nærmere 30 mentorpar i domstolene.

Framtidig domstolstruktur i Oslo-regionen

Oslo-regionen forventes å få den sterkeste befolkningsveksten i landet de nærmeste 20 – 30 årene. SSBs prognoser viser at befolkningsveksten i regionen samlet vil ligge opp mot 30 % frem mot 2030. DA har satt i gang en bred og prinsipiell vurdering av framtidig domstolstruktur i første instans i Osloregionen.

For å bistå DA i dette arbeidet ble det i 2. halvår 2011 etablert et prosjekt med representasjon fra alle berørte domstoler, arbeidstakerorganisasjonene og Den norske dommerforening, samt hovedverneombud for de alminnelige domstolene. Hensikten med prosjektet er å foreta en bred og prinsipiell vurdering av framtidig domstolstruktur i første instans i Oslo-regionen.

Prosjektet har så langt innhentet erfaringer fra Sverige, Danmark og Nederland. Det er gjennomført møter med blant annet Politidirektoratet. Det foreligger også organisasjonsfaglige vurderinger av hva som er hensiktsmessige domstolstørrelser i regionen.

Estimert saksvekst basert på forventet befolkningsvekst i regionen er betydelig fram mot 2030. Dersom det ikke foretas endringer i hvilke saker som behandles for domstolene, eller prosesslovgivningen endres, vil dette gi behov for en bemanning i de enkelte berørte domstoler som ligger mellom 30-74 prosent høyere enn i dag, med en gjennomsnittlig økning på 44 prosent for regionen samlet sett.

Prosjektet har utarbeidet alternative modeller for inndeling og disse er drøftet med sentrale brukere i et dialogmøte høsten 2013. Noen av disse har også kommet med skriftlige innspill. Prosjektet vil overlevere sin rapport til DA medio mai 2014. DA vil deretter ta stilling til de ulike alternativene og den videre prosess.

Uavhengig av hvilke alternativer prosjektet skisserer er det et faktum at regionen står foran en betydelig vekst som vil få konsekvenser for saksmengden i den enkelte domstol, bemanning og behovet for større lokaler.

LEDERUTVIKLING

Å bidra til god ledelse i domstolene er en prioritert oppgave for DA, og ledelse i domstolene har fått økende fokus de senere årene. Både lovverk og plandokumenter formidler nye krav og forventinger til ledere i domstolene, og til domstollederne spesielt. For å bidra til utvikling og bevisstgjøring i lederrollen har det i de senere årene vært satt inn betydelige ressurser på lederutviklingsprogrammer. Den økte aktiviteten vil delvis gjenspeiles i økt kompetanse- og lederutvikling framover. I en situasjon med strammere budsjetter har innsatsen innenfor området blitt prioritert.

I 2013 ble det grunnleggende basisprogrammet (KUL) igangsatt for den ellefte gruppen domstolledere. KUL 11 slutføres høsten 2014. KUL programmet tilbys domstollederne og er et prosessorientert utviklingsprogram med fire samlinger og omfattende arbeid før og mellom samlingene. Programmet løper over ca ett år. Lederutvikling for alle ledere med personalansvar er under utredning, og er et prioritert område for DA.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Det er stor overvekt av kvinner i saksbehandlerstillingene, og overvekt av menn i dømmende stillinger og blant jordskifteingeniørene. For rådgivere og administrative ledere, er det overvekt av kvinner. Det er relativt lav turnover i administrative stillinger i domstolene. Dette tilsier at en endring i kjønnsfordelingen vil måtte ta tid, uavhengig av hvilke tiltak som settes inn.

Av 21 tilsetninger i ikke dømmende stillinger i jordskiftedomstolene var 50 prosent menn og 50 prosent kvinner. For de tekniske stillingene er det et stramt arbeidsmarked, og således få søkere. Den store overvekten i denne stillingskategorien er menn. Det er meget stor overvekt av kvinnelige søkere til saksbehandlerstillinger. Fremdeles er det kun ansatt en mann i denne stillingskategorien. Det

ses på som positivt at tre av fire nytilsatte jordskiftedommerfullmektiger, er kvinner.

Det er 46 prosent kvinner og 54 prosent menn i dommerfullmektigstillinger i de alminnelige domstolene. DA antar at det høye antallet kvinnelige dommerfullmektiger på sikt vil bidra til økt kvinneandel i dommer- og domstollederstillinger.

I de alminnelige domstolene og Finnmarkskommisjonen er det 31 prosent kvinner i lederstillinger og 69 prosent menn. For jordskiftedomstolene er det 17 prosent kvinner i lederstillinger og 83 prosent menn. 50 prosent av utnevnte ledere i 2012 er kvinner. Av utnevnte dommere i de alminnelige domstolene er 38 prosent kvinner og 62 prosent menn. Innstillingsrådet for dommere praktiserer moderat kjønnskvoltering.

Likestilling er tema i forbindelse med utøvelse av personal- og lønnspolitikk og gjennomføring av lokale lønnsforhandlinger. Det er utarbeidet mål for kunngjøringer, der det synliggjøres et ønske om mangfold blant annet gjennom økt andel ansatte med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne. Domstolene rapporterer om en bevissthet rundt regelverk og holdninger for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Minst en søker med innvandrerbakgrunn blir intervjuet, dersom vedkommende for øvrig anses kvalifisert. Innslaget av antallet medarbeidere i domstolene med innvandrerbakgrunn er forholdsvis størst i folkerike strøk og i de store byene.

For å øke antall medarbeidere med nedsatt funksjonsevne, er det gjennomført få konkrete tiltak ut over bevisstgjøring gjennom rådgivning og dialog blant annet i forbindelse med rekrutteringsprosesser. Flere domstoler har hatt kandidater på arbeidstrening via NAV. Medarbeidere som trenger tilrettelegging av arbeidssituasjonen, blir imøtekommet med hjelpemidler og ekstra bistand.

Flere domstoler har i sine årsrapporter kommentert viktigheten av et kjønnsbalansert arbeidsmiljø. Det arbeides aktivt med felles miljøtiltak, blant annet for å fremme arbeidsplassen som attraktiv for begge kjønn og for medarbeidere i ulike livsfaser. Flere rapporterer om igangsatte tiltak for tilrettelegging for småbarnsforeldre, både for far og mor.

ARBEIDSMILJØET I DOMSTOLENE 2013

Tilbakemeldinger fra domstolene gjennom året, samt svar hentet fra Årsrapport HMS 2013, tyder på at arbeidsmiljøet oppleves som meget positivt de aller fleste steder. En indikasjon på et godt arbeidsmiljø er det lave sykefraværet for 2013, som lå på totalt 4,4 %.

Årsrapport for helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid for 2013, viser en økning i aktivitetsnivået hos domstolene sett i forhold til 2012, noe som tyder på at de aller fleste nå har HMS som en naturlig del av domstolens drift. Det må fortsatt arbeides systematisk.

For å kunne systematisere eget HMS-, sikkerhet- og beredskapsarbeid, må det ligge til grunn en risikooversikt og en tiltaksoversikt i domstolen. I årsrapporten for 2013, opplyser 50 % at de har laget seg en risikooversikt, og 46 % opplyser at de har etablert en tiltaksoversikt. Det er 48 % av domstolene som har innført bruk av avviksskjema. I disse domstolene vil domstollederne kunne få en tidlig oversikt over mulige gjentakende mønster, eller også kunne iverksette nødvendige tiltak raskere enn hos de som ikke melder inn avvik.

Til tross for en positiv utvikling, er det fremdeles behov for både grunnleggende HMS opplæring og videreopplæring for både ledere og verneombud. I 2013 ble det gjennomført et seminar grunnutdanning HMS, en fagdag for verneombud, og et seminar HMS- videre med fokus på kommunikasjon og konfliktløsning. HMS- videre fikk meget gode tilbakemeldinger fra deltakerne.

DA gir kontinuerlig råd og veiledning overfor ledere i domstolene i spørsmål knyttet til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Dette gjøres for å bidra til at domstolene til enhver tid har den nødvendige kompetansen for å opprettholde et godt arbeidsmiljø, og være i stand til å håndtere eventuelle arbeidsmiljøutfordringer. Det er viktig at domstolledere involverer verneombudene når man skal ta opp saker som kan berøre arbeidsmiljøet.

DA vil følge opp med rådgivning innenfor HMS-systemutvikling, avholde fagdag for verneombud, samt avholde grunnleggende- og videregående HMS-opplæring for ledere og verneombud i 2014.

HØY TILTRO TIL DOMSTOLENE

Hver tredje nordmann har svært stor tiltro til domstolene og halvparten har ganske stor tiltro. Domstolene har en stabilt høy tiltro og skårer høyere enn andre sentrale institusjoner. Det viser Domstoladministrasjonen/MMIs undersøkelse i 2013.

33 prosent av de spurte oppgir at de har svært stor tiltro til domstolene, 51 prosent har ganske stor tiltro, 12 prosent liten tiltro og 1 prosent svarer ingen tiltro. Det er nesten identisk med tallene fra 2012.

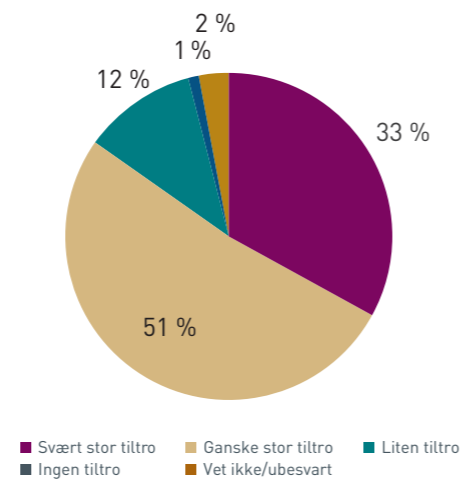
Domstolene kommer bedre ut enn både regjering, Storting og politiet. Både regjering og Storting har fått noe økt tiltro siden forrige undersøkelse fra 2012, mens politiet kommer ut ganske likt.

Størst tillit hos ungdommen

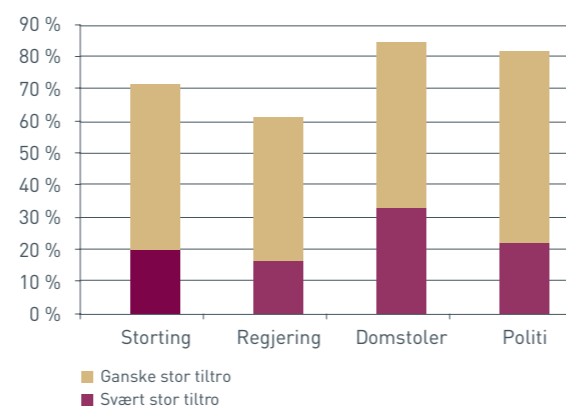
Det er små forskjeller mellom menn og kvinners tiltro til domstolene. Kategorien 15-24 år er det som har aller høyest tiltro til domstolene, men de har de også til andre samfunnsinstitusjoner. De over 60 år er noe mer skeptiske. Folk i Oslo utmerker seg med enda sterkere tiltro til domstolene enn landet for øvrig, presis som de med høyere inntekt og høyere utdanning.

- Undersøkelsene viser at folk har vedvarende stor tillit til domstolene. Denne tilliten er ganske stabil over tid og den varierer lite med kjønn, alder, geografisk tilknytning eller utdanning.
- Menn og unge er litt mer skeptiske enn gjennomsnittet, folk på Vestlandet og i Nordnorge likeså og tilliten øker noe med utdanning. Slike variasjoner er ikke spesielt for domstolene, men er ganske gjennomgående også for andre institusjoner. Det skulle tilsi at variasjonene ikke har så mye med domstolene å gjøre som med at det er systematiske forskjeller i befolkningen når det gjelder tillit til autoriteter.
- Den eneste markante forskjellen er at det blant Fremskrittspartivelgere er en stor gruppe med liten tiltro til domstolene. Blant Fremskrittspartivelgere finner vi generelt større skepsis til institusjoner, men utslaget er spesielt stort for domstolene.

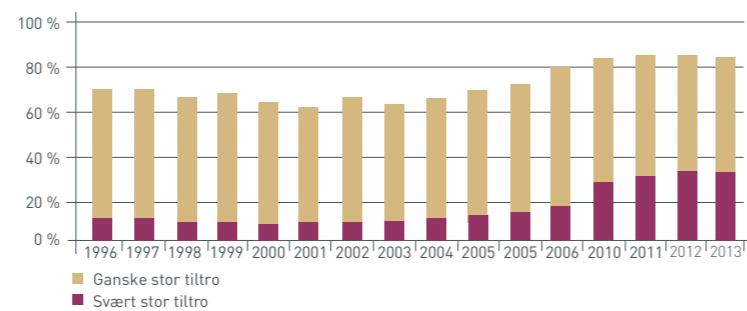
Tiltro til domstolene 2013

Tiltro til utvalgte institusjoner 2013

Tiltro til domstolene 1996-2013

Undersøkelsen er utført av Ipsos MMI på oppdrag av Domstoladministrasjonen. 1002 personer er intervjuet i begynnelsen av november 2012. I årene 2007-2009 ble undersøkelsen ikke gjennomført i samme form.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Kvalitet

KVALITET ER EN AV DE SEKS SENTRALE VERDIENE I DOMSTOLENES IDE- OG VERDIGRUNNLAG. OM VERDIEN KVALITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres grundig og samvittighetsfullt og være preget av høy kvalitet i alle ledd
- Domstolene skal til riktig tid, og etter en tillitskapende behandling, sørge for at tvister blir løst på en hensiktsmessig måte og treffe avgjørelser som er velbegrunnede og forståelige
- Domstolene skal være attraktive arbeidsplasser med dyktig ledelse og kvalifiserte og motiverte medarbeidere
- Domstolenes medarbeidere skal til enhver tid ha den kompetanse som er nødvendig for å løse oppgavene

KVALITETS- OG KOMPETANSEARBEIDET

Et godt kvalitets- og kompetansearbeid forutsetter en systematisk og grundig tilnærming. "Kompetansestrategi for domstolene og DA 2011-2015" er retningsgivende for strategiske valg og danner grunnlaget for kompetanse- og kvalitetsarbeidet. For å sikre at man treffer reelle behov, er det avgjørende for DA å kommunisere godt med domstolene. I arbeidet med å utvikle målrettede kompetansetiltak, er ønsket læringsutbytte avgjørende for valg og prioriteringer som gjøres. Tiltakene skal oppleves som utviklende og relevante i forhold til de arbeidsoppgaver medarbeideren skal utføre i domstolen. Hensiktsmessige og varierte læringsmetoder skal bidra til å oppnå dette. Etter gjennomførte tiltak danner evaluering og tilbakemeldinger fra brukere en del av grunnlaget for videre arbeid og utvikling.

BRUKERMEDVIRKNING

Samarbeidsrådene for domstolene og DA

Samarbeidsrådene skal i henhold til Hovedavtalen i Staten sikres brukermedvirkning gjennom informasjon, drøftinger og forhandlinger. I 2013 har disse organene blitt holdt orientert om både utviklingsarbeid og ordinær aktivitet innenfor kvalitet- og kompetanseområdet.

Rådet for kompetanseutvikling i domstolene og DA (Rådet)

Rådet er bredt sammensatt av representanter for ulike grupper medarbeidere i domstolene og DA. Rådet gir råd og anbefalinger på et overordnet strategisk nivå i kompetansearbeidet. På bakgrunn av kartlegging av domstolenes behov og innhenting av synspunkter på aktiviteter som har vært gjennomført, kommer Rådet med innspill som har betydning for valg av aktiviteter og satsningsområder. Det har vært avholdt fire møter i Rådet i 2013.

Rådet har følgende medlemmer:

- **Wiggo Storhaug Larssen**, lagdommer, Gulating lagmannsrett og leder av rådet
- **Bente F. Elverum**, seksjonsleder, Sør-Trøndelag tingrett
- **Anne-Carine Skarstad Hagen**, rådgiver, Eidsivating lagmannsrett
- **Berit Hammer**, saksbehandler, Nord-Trøndelag jordskifterett
- **Ståle Lund Johansen**, dommerfullmektig, Larvik tingrett, t.o.m. 19.06.13
- **Mai Vo**, dommerfullmektig Oslo tingrett, f.o.m. 19.06.13
- **Kristin Lande**, jordskiftedommer, Nord- og Midhordland jordskifterett, t.o.m. 19.06.13
- **Ragnhild Sæhlie Jetlund**, jordskifterettsleder, Akershus og Oslo jordskifterett, f.o.m. 19.06.13
- **Jens Larssen**, overingeniør, Sør-Trøndelag jordskifterett

- **Ragnhild Noer**, høyesterettsdommer, Høyesterett
- **Vegard Sunde**, sorenskriver, Glåmdal tingrett
- **Mari Fjærtøft Trondsen**, direktør, Borgarting lagmannsrett
- **Espen Eiken**, seniorrådgiver, DA

Faggruppene

De seks faggruppene er sammensatt av medarbeidere fra domstolene og DA. Gruppene har ansvaret for å utvikle målrettede kompetansetiltak innenfor ulike fagområder i henhold til domstolenes behov og satsningsområder. I tillegg til møtene i hver enkelt faggruppe har det blitt avholdt ett felles møte med alle faggruppene og to felles møter med lederne i gruppene og enhet for kompetanseutvikling.

Prosjektgrupper for framtidige kompetanseløp

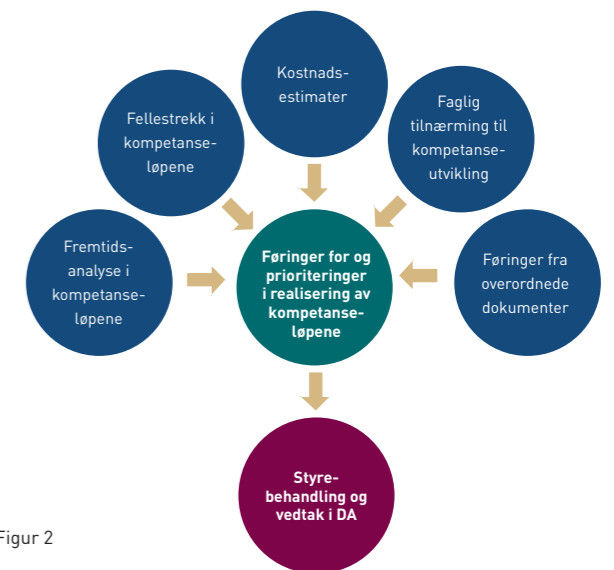
Enhet for kompetanseutvikling er gitt i oppgave å ta et helhetlig grep om kompetansearbeidet rettet mot medarbeidere i domstolene og DA. Som et ledd i dette ble det i 2012 etablert et prosjektarbeid i flere faser som har som mål å bidra til og sikre framtidig kompetanse hos medarbeiderne i domstolene og DA. Se figur 1:

Figur 1

I juni 2013 ble fase 1 avsluttet og syv prosjektgrupper leverte forslag til framtidige kompetanseløp. I november 2013 ble fase 2 avsluttet. Da fikk alle domstoler, tillitsvalgte og Den norske Dommerforening tilsendt høringsnotatet: "Føringer og prioriteringer i framtidige kompetanseløp".

Høringssvarene ble bearbeidet i januar 2014. Figur 2 nedenfor illustrerer hva føringene og prioriteringene bygger på.

Figur 2

Kvalitetsprosjektet

Kvalitet er en av kjerneverdiene i domstolenes ide- og verdigrunnlag. For å bidra til at utviklingsmålene i "Kompetansestrategi for domstolene og DA 2011-2015" nås, satte DA i 2012 ned et "Kvalitetsprosjekt" med medlemmer både fra domstolene og DA. Prosjektet har vært vurdert som strategisk viktig for å sikre en helhetlig tilnærming til kvalitetsutvikling i domstolene. Arbeidet ble ferdigstilt i august 2013. Prosjektgruppen har utviklet et helhetlig digitalt rammeverk som kan benyttes av alle domstoler i et systematisk kvalitetsarbeid. Rammeverket har fått navnet KRUT – KvalitetsRammeverk for Utvikling. Rammeverket bygger på samme prinsipper som for andre kvalitetsrammeverk i likenne organisasjoner, men er forankret i norske domstoler sine verdier.

Kartlegging av kompetansebehov i domstolene

Domstolene gis muligheter til å gi innspill til hvilke områder som bør prioriteres i framtidige kompetansetiltak, slik at tiltakene skal treffe reelle behov. Med bakgrunn i tilbakemeldinger og diskusjoner i Rådet, blir noen tema anbefalt som satsningsområder i planleggingen av tiltak for kommende år.

Studiepermisjonsutvalget for dommere

Studiepermisjonsutvalget for dommere har hatt ett møte i 2013. Det ble innvilget fem permisjoner.

Utvalget har følgende medlemmer:

- **Ole Johan Lund**, lagdommer, Frostating lagmannsrett og leder av utvalget
- **Knut Rønning**, sorenskriver, Sandefjord tingrett
- **Trine Standal**, tingrettsdommer, Asker og Bærum tingrett
- **Hilde Hådem**, seniorrådgiver, DA (sekretariatsressurs)

Arbeidsgruppe for studiepermisjonsordningen

Arbeidsgruppen sammensatt av representanter fra domstolene og DA leverte sin rapport i mai 2013: *“Rapport studiepermisjonsordning for dommere i de alminnelige domstoler. En vurdering av dagens ordning og forslag til ny studiepermisjonsordning”*.

Medlemmer i arbeidsgruppen:

- **Willy Nesset**, avdelingsdirektør i DA og leder av arbeidsgruppen
- **Inger Kjersti Dørstad**, tingrettsdommer, Oslo tingrett
- **Wiggo Storhaug Larssen**, lagdommer, Gulating lagmannsrett
- **Ingjerd Thune**, sorenskriver, Gjøvik tingrett
- **Kari Berget**, avdelingsdirektør, DA

Utvalg for faglitteratur og elektroniske rettskilder

Utvalgets oppgave er å sikre domstolenes behov for relevant faglitteratur og elektroniske rettskilder. Utvalget har avtaler med Fagbokforlaget, Gyldendal og Nordli. Utvalget mottar to prøveeksemplarer av nesten alle juridiske bøker som utgis i Norge. Disse sirkulerer og diskuteres blant utvalgets medlemmer før det tas bestemmelse om eventuelt innkjøp. Utvalget har også medansvar for elektroniske rettskilder. For tiden har domstolene abonnement på Lovdata, Universitetsforlaget og Gyldendal Rettsdata. Tilbakemeldinger fra blant annet brukerundersøkelser tilsier at elektroniske rettskilder brukes stadig mer. DA understøtter utvalgets arbeid gjennom en sekretariatsressurs. Utvalget får i tillegg bistand fra bibliotekarer i Borgarting lagmannsrett og Oslo tingrett. Utvalget har i 2013 hatt tre møter i tillegg til omfattende kontakt pr. e-post. En betydelig mengde litteratur er i løpet av året vurdert og kjøpt inn.

Utvalget har følgende medlemmer:

- **Fredrik Charlo Borchsenius**, lagdommer i Borgarting lagmannsrett og leder av utvalget
- **Peter Sellæg**, tingrettsdommer, Salten tingrett

- **Torjus Gard**, tingrettsdommer, Oslo tingrett
- **Per Kåre Sky**, jordskifteoverrettsleder, Gulating jordskifteoverrett
- **Terje Karterud**, seniorrådgiver i DA og utvalgets sekretær

Stipendgruppen

Det er en føring i “Kompetansestrategi for domstolene og DA 2011 – 2015” at det skal legges til rette for lokale og regionale aktiviteter. Slike aktiviteter er viktige supplement til de sentrale tiltakene i regi av DA. DA har nedsatt en arbeidsgruppe som vurderer alle søknader om stipend/økonomisk støtte til kompetansehevede tiltak.

Gruppen har i 2013 bestått av:

- **Arne Henriksen**, lagmann, Gulating lagmannsrett
- **Liv Synnøve Taraldsrud**, sorenskriver, Eiker, Modum og Sigdal tingrett
- **Børge Trondvold**, administrasjonssjef, Sør-Trøndelag tingrett
- **Björg Næss Frost**, seniorrådgiver i DA, enhet for kompetanseutvikling (t.o.m. 31.07.13)
- **Marianne Eidem Fostervold**, seniorrådgiver (f.o.m. 01.08.13)
- **Lise Taklo**, konsulent i DA, enhet for kompetanse-utvikling

Domstolenes eget arbeid med kompetanseutvikling har vært stor i 2013. Flere domstoler har utarbeidet egne kompetanseplaner/opplæringsplaner, og mange tiltak er gjennomført. Det er gitt økonomisk støtte til individuelle tiltak, til kurs i regi av Juristenes utdanningscenter (JUS) og til lokale og regionale kompetansetiltak som konferanser, seminarer, kurs og studieturer. I 2013 behandlet DA ved stipendgruppen 96 søknader om stipend. Alle fikk innvilget hel eller delvis økonomisk støtte. I tillegg ble det gitt 4 stipend knyttet til internasjonale arenaer. På grunn av en presset økonomisk situasjon, reduseres rammen for stipend betraktelig i 2014. DA stiller også krav til faglig innhold for å kunne få innvilget stipend; søknader til individuell kompetanse må være relatert til arbeidsoppgaver medarbeiderne har i domstolen. Søknader til JUS-kurs må være tilbud DA ikke har, men som er faglig relevante. Søknader til regionale/lokale tiltak må også inneholde plan for faglig innhold.

Samarbeidsaktører

Også i 2013 har mange aktører utenfor domstolene vært involvert i kompetanse- og kvalitetsarbeidet. Det har vært utviklet og gjennomført tiltak i samarbeid med blant annet Juristenes utdanningscenter (JUS), Advokatforeningen,

Norsk Psykologforening og Kriminalomsorgen. Det er også lagt vekt på å opprettholde en viss kontakt med universitets- og høyskolemiljøene.

Samarbeidet med filmselskapet Sheriff film i Oslo har i 2013 resultert i filmen “Fremmøteforkynning”. I tillegg er filmen “Til barnets beste” oversatt til engelsk på grunn av stor interesse for filmen utenfor Norge. Kommunikasjonsfirmaet “Mannsverk” er utviklingspartner i flere sammenhenger når det gjelder kvalitet- og kompetansearbeidet.

SATSINGSOMRÅDER OG TILTAK I 2013

På bakgrunn av innspill fra domstolene og råd på strategisk nivå fra Rådet, var følgende områder satsninger i 2013:

Alminnelige domstoler

- Startkurs
- Lederutvikling
- Dommerrollen
 - o Gjennom kollegaveiledning
 - o Gjennom å tilby verktøy/produkt (dvd) til bruk i egen domstol
- Prosessledelse i komplekse saker
- Kompliserte økonomiske straffesaker
- Sakkyndighet
- Saker etter barneloven
- Rettsmekling
- Tolking og kulturforskjeller
- Økt bruk av teknologi i kompetansearbeidet

Jordskifte

- Startkurs
- Lederutvikling
- Jordskifteprosess
- Materielt jordskifte
- Rettsbokskriving for dommere

Utvikling av konsepter/tiltak sentralt til bruk lokalt/regionalt

Domstolenes kompetansebehov er styrende for de kompetanseaktiviteter som utvikles og tilbys. Det er et satsningsområde for DA å i større grad utvikle tiltak nasjonalt til bruk lokalt/regionalt. Ved å utvikle verktøy og anbefalinger nasjonalt, får den enkelte domstolleder/ledergruppe støtte eller verktøy i det lokale kvalitet- og kompetansearbeidet. Det legger grunnlag for erfaringsdeling og læring på arbeidsplassen, samt nærhet til lokale/regionale utfordringer og praksis. I tillegg er det gunstig ut fra et kost/nytte -perspektiv. Samtidig kan også lokale initiativ bidra til nasjonale satsninger.

I det følgende konkretiseres noen av konseptene/tiltakene som ble tilbudt domstolene i 2013.

Kollegaveiledning

Ressursteamet med veilederkompetanse som domstolene kan benytte for å gjennomføre kollegaveiledning, har i 2013 bistått 3 alminnelige domstoler og 3 jordskiftedomstoler. Hensikten med kollegaveiledningen er å bevisstgjøre dommere på egen opptreden i rettsalen, og å legge enda bedre til rette for en atferd som skaper tillit, trygghet, respekt og god kommunikasjon i saken. Kollegaveiledningen bruker videoanalyse, observasjon og refleksjon som metode. Prosjektet gikk ut 2013. Tiltaket skal nå evalueres og videreutvikles og tilbys domstolene igjen i 2015.

Film

Produksjon av filmer til bruk i lokale og regionale tiltak har hatt prioritet også i 2013. Variasjon i læringsmetoder er hensiktsmessig med tanke på ønsket læringsutbytte. Film som metode når mange medarbeidere på kort tid, og filmene kan brukes flere ganger. Filmene kan sees individuelt, eller de kan sees i grupper og ligge til grunn for diskusjoner og refleksjon i gruppene. Filmene er utviklet i prosjektgrupper bestående av medarbeidere i domstolene og DA. Domstolene gir i sin årsrapport for 2013 tilbakemelding om at film imøteses som en god eller meget god metode for læring.

I 2013 er det utgitt en ny film, “Fremmøteforkynning”. Filmen har til hensikt å bidra til å forstå og huske reglene for fremmøteforkynning, samt å reflektere over hvordan innholdet i en dom kan forkynnes på en ivaretakende og forståelig måte overfor domfelte. Filmen inneholder derfor ulike “caser” som skal bidra til å gjøre saksbehandlerne tryggere på å gjennomføre forkynningen på en god måte, også når møtet med domfelte blir særlig utfordrende. Det er saksbehandlerens diskusjon og refleksjon omkring “casene,” og ikke filmklippene i seg selv, som forventes å gi størst læringsutbytte.

Filmen “Til barnets beste” har vakt stor oppsikt. I 2013 er filmen tilsendt 90 aktører både i og utenfor domstolene. Til sammen ble 220 eksemplarer av filmen distribuert disse 90 aktørene. På grunn av stor interesse også utenfor Norge, ble filmen i 2013 oversatt til engelsk.

Kritiske hendelser, arbeidsbelastninger og stress

Det er erkjent at det å arbeide i domstolene kan innebære sterke inntrykk og belastninger for medarbeiderne. I samarbeid med Senter for Krisepsykologi i Bergen, tilbyr DA et dagsseminar med fokus på håndtering av stress i

domstolene, møter med mennesker i kritiske situasjoner og ivaretagelse av kolleger og seg selv.

I det følgende gjengis flere andre tiltak det ble satset på i 2013, samt oversiktene over alle gjennomførte tiltak i 2013.

Flerkulturelle utfordringer

Domstolene behandler stadig flere saker der personer med utenlandsk opprinnelse er part i sakene. For å sikre at også slike saker behandles med høy kvalitet, er det behov for kompetanse innen kulturforståelse og bruk av tolketjenester. Det er tidligere blitt gjennomført tiltak med fokus på bestilling og hensiktsmessig bruk av tolk. Også i 2013 ble satsingen på området videreført gjennom seminar om rettsikkerhet i et flerkulturelt samfunn. I 2013 var satsingen rettet særlig inn mot barnelovsaker.

Lovdata-opplæring lokalt i domstolen

Domstolene har også i 2013 hatt mulighet til å bestille egen instruktør til opplæring i Lovdata. Etter en kort innledning har hver deltaker fått utdelt oppgaver de har løst selv under veiledning fra instruktøren.

Internasjonalt samarbeid

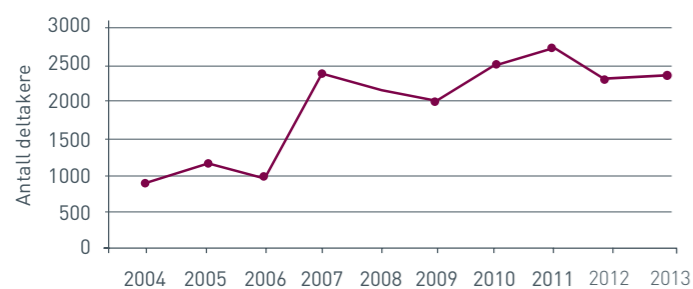
Kontakt over landegrensener og muligheter for erfaringsutvekslinger med andre lands domstolmedarbeidere ansees som nyttig i arbeidet med å videreutvikle domstolene. Norge er representert i Samarbeidsorganet for etterutdanning av dommere i Norden (SEND). I 2013 ble det arrangert to nordiske seminarer for dommere i de alminnelige domstoler; ett for dommere i 2. instans, og ett for dommere i 1. instans. I tillegg har Norge observatørstatus i European Judicial Training Network (EJTN). Dette nettverket er en viktig arena for å knytte kontakter samt å drøfte erfaringer rundt kompetansearbeid i domstolene.

Årets studietur gikk til Luxembourg og Strasbourg. Tilsammen 12 dommere fra de alminnelige domstolene deltok på turen.

Gjennomførte kurs og seminarer 2013

Grafen visualiserer antall deltakere på kompetansetiltak i regi av DA de siste 10 årene. Spranget i 2007 forklares med innføringen av ny tvistelov og kompetansetiltak i forbin-

Utvikling antall deltakere på kompetansetiltak

delse med denne. I 2009 ble enhet for kompetanseutvikling etablert. Fra da av har deltakelsen gradvis økt. Etter en nedgang fra 2011 – 2012, registreres det i 2013 en oppgang fra 2012.

SAMARBEID MED ANDRE AKTØRER

DA har over år hatt et meget godt samarbeid med Universitetet for Miljø og Biovitenskap (UMB). Som følge av at utdanningsmonopolet ville bli opphevet, tok DA initiativ til tettere samarbeid med Høgskolen i Bergen (HiB) og innledet dialog med Universitetet i Bergen (UiB). I 2013 vil dette samarbeidet fortsette og utvikles i tillegg til det kan være aktuelt å knytte nærmere kontakt med andre relevante utdanningsinstitusjoner.

Jordskiftedomstolene foretar grenseoppgang i mange vernesaker. DA har derfor jevnlig kontakt med Direktoratet for Naturforvaltning, for å sikre at jordskiftedomstolene får tilstrekkelig grunnlag for sin behandling, og at arbeidsprosessene og rutinene for denne type saker blir så ensartet som mulig.

Jordskiftedomstolene leverer hvert år mange avgjørelser til tinglysning og registrering i eiendomsregistret (matrikkel). For å sikre optimal saksgang ved registreringen hos matrikkelfører og enighet om hvilke data som skal leveres, er DA i jevnlig dialog med Statens Kartverk.

LEDERUTVIKLING

Domstollederemøte 2013

Domstollederemøtet 2013 ble arrangert i Trondheim 6.-7. mai. Den første dagen ble det fokus på to tema; ny strategisk plan for DA og den rettspolitiske situasjonen for domstolene. Det siste temaet ble introdusert som en paneldebatt med sorenskriver Kirsti Høegh Bjørneset og sorenskriver Geir Engebretsen fra domstolene og Hans Frode Kielland Asmyhr (Frp), Anna Ljunggren (Ap) og Anders B. Werp (H) fra justiskomiteen.

Dag to var viet til temaene kompetanse og kvalitet. En internasjonal foredragsholder ble invitert; His Honour Judge John Phillips, kommandør av Order of the British Empire. Han er direktør for opplæring i Judicial College, organisasjonen som har ansvar for opplæring av alle dommere i England og Wales. Tema for hans foredrag var Judicial education in England and Wales: a new approach. Deretter fulgte prosjektleveransen fra Kompetanseløpene for ledere, status for kvalitetsprosjektet og til sist Perspektiver på digital fornyning.

ERFARINGSBANKEN

Erfaringsbanken ble opprettet i 2010 som en arena på intranett for kunnskapsutveksling mellom domstolene. Ved siste årsskifte hadde domstolene gjennom erfarings-

Gjennomførte kompetansetiltak 2013

Tiltak	Målgruppe	Deltakere
Arv og skifte - for de med lang erfaring	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	29
Arv og skifte - nybegynnere	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	22
Arv og skifte - viderekommende	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	28
Barnas beste - vold i nære relasjoner	Dommere i de alminnelige domstolene	144
Dommer i et flerkulturelt samfunn, 2 seminar	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	36
Domstollederemøte	Ledere i alle domstoler	117
Enedommsaker	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	30
Fagdag verneombud	Verneombud i alle domstoler	32
Fremmøteforkynning reg. Trondheim	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	26
Gjennomføring av store straffesaker	Dommere i de alminnelige domstolene	27
HMS	Ledere og verneombud i alle domstoler	22
HMS, for videregående	Ledere og verneombud i alle domstoler	22
Implementering og opplæring nytt intranett	Intranettansvarlige i alle domstoler	142
Innføring i EMK og internasjonal strafferett - en praktisk tilnærming	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	30
Justina straff 2 samlinger	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	48
Kollegaveiledning	Dommere og dommerfullmektiger i alle domstoler	57
Kompetanseutvikling for sikkerhetsledere	Sikkerhetsansvarlige i alle domstoler	52
Kompliserte økonomiske straffesaker	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	19
KUL 11 - samling 1	Ledere i alle domstoler	12
KUL 9 og 10 - samling 3	Ledere i alle domstoler	13
KUL 9 og 10 - samling 2	Ledere i alle domstoler	16
KUL 9 og 10 - samling 4	Ledere i alle domstoler	14
LOVISA	Alle ansatte i de alminnelige domstolene	157
Medbestemmelse, tariff og rekruttering	Domstolledere og administrative ledere i alle domstoler	37
Namsrett tvang og gjeld	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	32
Notarius publicus	Dommere og saksbehandlere i de alminnelige domstolene	29
Nytt regnskapsprogram	Administrativt personell i alle domstoler	191
Praktisk tvangssalg, 2 seminar	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	65
Prosess og rettsbokføring	Dommere og dommerfullmektiger i jordskiftedomstolene	25
Rettsendrede saker	Ingeniører og dommerfullmektiger i jordskiftedomstolene	21
Rettsgebyrloven	Dommere og saksbehandlere i de alminnelige domstolene	32
Rettsmedisin	Dommere i de alminnelige domstolene	23
Rettsmekling	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	15
Rettsmekling, Toscana	Dommere i alle domstoler	20
Salærforskriftene	Dommere og saksbehandlere i de alminnelige domstolene	32
Sameie	Dommere i jordskiftedomstolene	24
Sammenslutningsrett, avtalerett og tvangsgjennomføring	Dommere og dommerfullmektiger i jordskiftedomstolene	24
SEND - København	Dommere i de alminnelige domstolene	15
SEND - Oslo	Dommere i de alminnelige domstolene	4
Service og samhandling	Alle ansatte i de alminnelige domstolene	47
Serviceseminar	Ledere og saksbehandlere i de alminnelige domstoler	20
Småkravssaker	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	15
Startkurs, dommerrollen	Dommere i alle domstoler	31
Starkurs, straffesaker spesiell del	Dommere i de alminnelige domstolene	25
Startkurs, straffesaker alminnelig del	Dommere i de alminnelige domstolene	30
Startkurs, sivile saker spesiell del	Dommere i alle domstoler	35
Startkurs, sivile saker alminnelig del	Dommere i alle domstoler	32
Startkurs, jordskiftemodul 1	Dommere og dommerfullmektiger i jordskiftedomstolene	12
Startkurs, jordskiftemodul 2	Dommere og dommerfullmektiger i jordskiftedomstolene	10
Startkurs - 3 kurs	Dommerfullmektiger i de alminnelige domstolene	69
Statsregnskap og arkiv	Saksbehandlere i jordskiftedomstolene	58
Straff og straffeprosess, Oslo	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	25
Straff og straffeprosess, Trondheim	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	12
Strafferett og straffeproses	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	22
Studiedag Straffegjennomføring	Dommerfullmektiger	24
Studiedag Vitnepsykologi	Dommerfullmektiger	25
Studietur til Strasbourg /Luxembourg	Dommere i de alminnelige domstolene	12
The Gathering, samling for DK'er	Driftskoordinatorer	153
Tingsrett	Jordskifte	3
Tvistesaksbehandling	Saksbehandlere i de alminnelige domstolene	33
Vanskelige avgjørelser	Dommere og dommerfullmektiger i de alm.domstoler	24
SUM		2 401

banken lagt ut i alt 186 bidrag (rutiner, rapporter, brevma-ler, oversettelser mv.). Et stort antall domstoler har bidratt ved innsendelse av sine rutiner og tilbudt deling av erfaringer. Erfaringsbanken utvikles i takt med bidrag fra domstolene. Årsrapportering for 2013 viser at Erfaringsbanken ses på som et nyttig tilbud.

TEKNOLOGIANVENDELSE I JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Jordskiftedomstolene har tatt i bruk nytt landmålingsutstyr og ny programvare for stedfesting og registrering av eiendomsgrenser.

Ingeniørene ved jordskiftedomstolene har fått opplæring i bruk av ny programvare for feltnålninger. 2013 har vært et prøveår for innføring av ny feltløsning og ca. halvparten av landmålerne har tatt i bruk nye målebøker og GNSS mot-takere. Ny rammeavtale vil på sikt gi økonomiske innsparinger ved utskifting av gammelt landmålingsutstyr og en mer effektiv produksjonsløype i felt.

SAKSBEHANDLINGSTID I JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Med utgangspunkt i rapporten "Utvikling av resultatindikatorer og ressursfordelingsmodell" og påfølgende høring i jordskiftedomstolene ble saken behandlet i DA sitt styre i mars 2013. Følgende vedtak ble fattet

- Saksbehandlingstid i jordskiftedomstolene er tiden fra krav om sak er journalført (dato) til dato for avsluttende rettsmøte i saken med fratrukket tid medgått til anke (ved forhånds å påanke), forvaltningsmessig behandling og stansing av saken.
- Ventetid skal ikke være en resultatindikator.
- Sakens alder oppgis i måneder. Sakens alder regnes fra dato hvor saken er krevd til dato hvor saken er avsluttet.
- Måltall for gjennomsnittlig saksbehandlingstid settes til 8 måneder for rettsfastsettende saker og 16 måneder for rettsendrende saker.
- Målet om saksbehandlingstid skal forankres i Prop. 1 S. Måltallene for gjennomsnittlig saksbehandlingstid gjøres gjeldende for saker krevd etter 1. januar 2014. Årene 2014 og 2015 benyttes som prøveår, før DA evaluerer og innarbeider de nye måltallene i Prop. 1 S.

UTVIKLINGSARBEID 2014

Utvikling og implementering av framtidige kompetanseløp

Figur 1, fase 4 og 5: Styret i DA vedtok "Føringer og

prioriteringer i framtidige kompetanseløp" i mars 2014. Med utgangspunkt i vedtaket, starter nå utviklingen av det konkrete innholdet i hvert av kompetanseløpene for alle medarbeidere i domstolen og DA. I dette arbeidet vil DA involvere personer som har vært sentrale i enten faggrupper, i prosjektgruppene for kompetanseløpene eller i annet kompetansearbeid. Organiseringen skal være smidig og effektiv og frikjøp vil benyttes.

Implementering av kvalitetsrammeverket

Implementering av kvalitetsrammeverket er foreslått prosjektorganisert. Arbeidet omfatter i hovedsak å gjøre rammeverket tilgjengelig på det nye intranettet og i tillegg prøve ut rammeverket i noen utvalgte domstoler. Bruk av noen piloter vil bli gjennomført for å få et grunnlag for nødvendige justeringer på kort sikt, og for å gi innspill til forvaltning/ systematisk forbedring på lengre sikt. Prosjektet skal organiseres smidig og effektivt. DA vil engasjere personer som er opptatt av kvalitetsutvikling.

Høring av barn

Stortinget har bevilget DA inntil 2 millioner kroner på statsbudsjettet for 2014 til økonomisk støtte til kompetanseheving for aktørene i domstolene. Kompetansehevingen skal ta sikte på å bedre kvaliteten på samtaler og høring av barn i saker om foreldreansvar, fast bosted og samvær. Midlene skal benyttes til kompetansehevingstiltak for dommere, advokater og sakkyndige når det gjelder foreldretvister og høring av barn. Endringene i barneloven som trådte i kraft 1. januar 2014 har som formål å styrke barns rettsikkerhet og deltakelse i foreldretvister ved domstolen. Endringene tar dermed sikte på å bidra til en bedre oppfyllelse av Norges forpliktelser etter Barnekonvensjonen og er i tråd med generelle kommentarer og merknader til Norges rapporter fra FNs barnekomité. DA vil utvikle relevante tiltak i samarbeid med representanter for målgruppene.

Ny jordskiftelov

Lov om fastsetjing og endring av eidegods- og rettshøve på fast eiendom m.m. (jordskiftelova) ble sanksjonert i statsråd 21.6.2013 med ikrafttredelse 1.1.2016.

Før ikrafttredelse av ny jordskiftelov, er det en rekke tiltak som må iverksettes. DA vil være ansvarlig for mange av disse tiltakene. I tillegg vil DA være i nær dialog og i samarbeid med Landbruks- og matdepartementet (LMD) knyttet til de oppgavene som departementet er ansvarlig for.

For DA sin del vil hovedoppgavene være

- utvikling av nytt saksbehandlingssystem for jordskiftedomstolene med tilhørende malbibliotek
- utvikling og gjennomføring av kompetansetiltak, både for lov og saksbehandlingssystem
- forberedelser til ny ankeordning

Planleggingen og gjennomføringen av hovedtiltakene i forbindelse med ikrafttredelsen skal skje gjennom ett prosjekt, med to underliggende delprosjekter:

- delprosjekt Tellus
- delprosjekt Kompetanse.

Prosjekt(ene) startet opp 1.1.2014, og avsluttes 1.1.2016.

Etikk og bevisbehandling

Fokuset på etikk har vært gjeldende lenge. For dommere i lagmannsrettene og tingrettene utvikler og tilbyr DA i 2014 et konsept bestående av filmen Etikk og bevisbehandling i følge med en foredragsholder. Konseptet er planlagt tilbudt domstolene fra høsten 2014. Det tilbys også et seminar for samme målgruppe. Seminaret legger opp til korte forelesninger som forberedelse til praktiske øvelser og diskusjoner, men det er deltakernes egen trening i dilemma-løsning som vil være det sentrale.

FAGRÅD IKT

Fagråd IKT har virket som rådgivende organ siden 2006, og består av representanter for organisasjonene og DA. Rådet skal bidra til at informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) utnyttes på en god måte i det daglige arbeidet i domstolene, og til å utvikle virksomheten. Rådet skal, med bakgrunn i domstolenes virksomhet og behov, gi DA råd om prioriteringer og satsinger på IKT-området. DA skal rådføre seg i spørsmål av strategisk eller prinsipiell karakter, og i saker som har vesentlig betydning for domstolenes virksomhet. I 2013 ble det avholdt fire ordinære møter. Fagrådet besøkte i mai Domstolsverket (Sverige) og deres arbeid med digital samhandling og nye arbeidsformer.

Fagrådets medlemmer er:

- **Kjersti Buun Nygaard**, Høyesterett
- **Solveig Moen**, DA
- **Arnhold Olsen**, Oslo tingrett (sykmeldt)
- **Nina Opsahl**, Oslo tingrett (vikar for Arnhold Olsen)
- **Jon Opsahl**, Hedemarken og Sør-Østerdal jordskifterett
- **Frode Pettersen**, Indre Sogn jordskifterett
- **Aage Rundberget**, Frostating lagmannsrett
- **Bjørnar Eirik Stokkan**, Hålogaland lagmannsrett
- **Tom Fr. Vold**, Stavanger tingrett
- **Olav Aasen**, DA (leder)
- **Lars Bjerke**, DA (sekretær)

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Åpenhet

OM VERDIEN ÅPENHET HETER DET:

- Domstolene skal være åpne og tilgjengelige for alle
- Domstolene skal arbeide for økt kunnskap om rettssamfunnet og sin virksomhet og herunder delta i den rettspolitiske debatt om domstolfaglige spørsmål
- Domstolene skal utvise åpenhet om alle sider ved sin virksomhet for å opprettholde tilliten i samfunnet

NETTSTEDER FOR DOMSTOLENE

Alle offentlige virksomheter i Norge skal legge til rette for det som kalles digitalt førstevalg. Det vil si å gjøre elektronisk kommunikasjon til den primære kanalen for dialogen med innbyggerne.

Domstolenes nettsted gir i hovedsak informasjon til domstolens brukere, skoleelever, studenter og det rettsøkende publikum. Informasjonen på nettstedene jordskifte.no og domstol.no er generell informasjon som gjelder uavhengig av hvilken domstol man forholder seg til. Domstolens egne nettsteder har i tillegg informasjon som er relevant for brukerne av den aktuelle domstolen.

I 2013 ble domstolportalen www.domstol.no relansert med ny design og ny funksjonalitet. Portalen heter nå Norges domstoler, og er inngangen til nettstedene til domstolene. 73 alminnelige domstoler og 22 av 39 jordskiftedomstoler har egne nettsider. Det har også Tilsynsutvalget for dommere, Innstillingsrådet for dommere og Finnmarks-kommisjonen.

Alle domstolnettsteder er tilpasset kravene til universell utforming, for å sikre at blant annet personer med synshemninger og lesevansker kan bruke nettsidene. Samtidig ble det gjort flere endringer for å gjøre nettstedene mer brukervennlige i form og innhold.

De mest besøkte sidene i 2013:

Side
1. Domstol.no – hovedside
2. Når går rettssaken? - pressen
3. Pressemappe - rettsavgjørelser
4. Berammingsliste - pressen
5. Høyesterett - hovedside
6. Pressemappe - tiltaler
7. Oslo tingrett- Når går rettssaken
8. Når går rettssaken? - publikum
9. Oslo tingrett- hovedside
10. Innstillingsrådet – Ledige dommerembeter

SOSIALE MEDIER

DA er representert på Facebook og Twitter. Det er også laget egen Facebook-side for lekdommere. Hensikten med å ta i bruk sosiale medier er å styrke dialogen med brukere og publikum. Dette skjer ved å skape oppmerksomhet og få tilbakemeldinger på den informasjonen vi har på nettstedene. Enkelte domstoler har også utviklet egne sider på Facebook og Twitter.

Sosiale nettsteder pr. 31.12.2013:

www.twitter.com/domstoladm

www.twitter.com/oslotingrett

www.twitter.com/frstadingrett

www.twitter.com/obyf

www.facebook.com/domstoladministrasjonen

www.facebook.com/lekdommer

INNFØRING NYTT INTRANETT

Høsten 2013 startet siste av de tre delprosjektene for nytt intranett opp; Innføring nytt intranett. Mål: bygge innhold i nytt intranett og gjennomføre kompetansetiltak for domstolene og DA.

Gjennom høsten utnevnte domstolledere lokale intranett-redaktører som skulle få et utvidet ansvar i domstolene, innholdsstrategi for intranett ble utarbeidet og det var deltakelse på ulike møter for å informere om det nye. Deriblant lederforum for domstolledere.

Arbeidet med å vurdere innholdet i eksisterende intranett og bygge nytt intranett var et stort arbeid. Dette ble gjort hos domstoler som hadde lokalt innhold og i DA med sentral fellesinformasjon. Domstolens driftscoordinatorer hadde ansvar for kvalitetssikring av kontaktinformasjon og landskonsulent i jordskifte hadde ansvaret for jordskiftefaglig informasjon.

Kompetansetiltakene ble gjennomført over 11 samlinger i Oslo, Bergen, Stavanger, Tromsø og Trondheim. 132 redaktører og publisister deltok. 112 av 116 domstoler var representert på samlingene.

Underveis i arbeidet bidro testgrupper i domstolene med tilbakemelding på løsningen. Før og etter samlingene var det tett dialog med flere domstoler og redaktører om både struktur og innhold.

Mål for intranettet; Med intranettet skal vi forenkle arbeidsdagen vår, dele kunnskap, og utvikle samarbeidsformer som gir oss merverdi og arbeidsglede.

PRESSETJENESTE PÅ NETT

Tingrettenes og lagmannsrettenes berammingslister for pressen er tilgjengelige på nett. Domstolene kan også publisere avgjørelser og tiltaler på den enkelte domstols nettsted og på www.domstol.no. Flere domstoler har benyttet seg av løsningen og pr 31.12.2013 deltok følgende domstoler i ordningen:

Lagmannsretter: Agder, Borgarting, Eidsivating, Gulating og samt Hålogaland.

Tingretter: Asker og Bærum, Aust-Agder, Bergen, Follo, Fosen, Fredrikstad, Gjøvik, Glåmdal, Hammerfest tingrett, Hardanger, Hedmarken, Inntrøndelag, Jæren, Kristiansand, Larvik, Lister tingrett, Lofoten, Nedre Romerike, Nedre Telemark, Nordhordland, Nordmøre tingrett, Nord-Troms, Nordre Vestfold, Oslo, Rana, Romsdal, Sandefjord, Sarpsborg, Stavanger, Sør-Gudbrandsdal, Sør-Trøndelag, Sunnmøre, Søre Sunnmøre tingrett, Sør-Østerdal, Tønsberg, Trondenes, Valdres samt Øvre Romerike.

Lagmannsretter: Agder, Borgarting, Eidsivating, Frostating, Gulating og Hålogaland.

I tillegg publiserer Høyesterett sine avgjørelser på www.hoyesterett.no.

Hensikten med pressetjenesten på nett er å tilby et system der domstolene enklere skal kunne gi pressen adgang til dokumenter. Det bidrar også til en mer lik praksis i hvordan mediene gis innsyn i rettsavgjørelser. Ca 1600 journalister har adgang til pressetjenestene. DA behandler søknadene fra journalister som ønsker adgang.

De lukkede pressesidene erstatter de fysiske pressemappene, samt utsendelser pr. faks og epost. Noen dokumenter, med begrensninger i offentligheten, kan i følge regelverket ikke publiseres på nettsteder. For å få adgang til disse må pressen kontakte domstolene.

Berammingslisten for samtlige tingretter og lagmanns-

retter et tilgjengelig på nett både for publikum og presse. Forskjellen på de to presentasjonene er at pressen får navn på tiltalte i straffesaker.

MEDIKONTAKT

For å legge til rette for mediens innsyn i rettssaker gjøres et omfattende arbeid i hver enkelt domstol. I 2012 utgav Dommerforeningens medieutvalg en 3. utgave av håndboken "Dommerne og mediene" med råd og veiledning. DA gir råd og støtte for dommere og domstoler som skal behandle omfattende saker med større medieinteresse.

DOMMERNES MEDIERUPPE

Dommernes mediegruppe består av dommere som spesielt har påtatt seg å være tilgjengelige for journalister som ønsker kontakt med dommere. De kan bistå mediene når det er behov for uttalelser eller forklaringer fra en dommer. Utgangspunktet er et ønske om å bidra til åpenhet og økt kunnskap om domstolene hos allmennheten.

Medlemmene av dommernes mediegruppe uttaler seg ikke på vegne av de norske domstolene, enkeltdomstoler eller andre dommere, men gir kun uttrykk for sine personlige meninger.

Aktivitetet for gruppens medlemmer økte betydelig i forbindelse med 22. juli-saken, der de bistod mediene med bakgrunnsinformasjon og kommentarer. I 2012 ble det gjennomført ett medieseminar med gruppen.

Medlemmene i dommernes mediegruppe er:

- Tingrettsdommer Kirsten Bleskestad, Asker og Bærum tingrett
- Lagdommer Elizabeth Baumann, Borgarting lagmannsrett
- Sorenskriver Geir Engebretsen, Oslo tingrett
- Tingrettsdommer Kjetil Gjøl, Sunnmøre tingrett
- Lagdommer Jon Kapelrud, Frostating lagmannsrett
- Lagdommer Bjørn Lillebergen, Gulating lagmannsrett
- Tingrettsdommer Rune Lium, Trondheim tingrett
- Tingrettsdommer Frank Schmidt, Sunnhordland tingrett
- Tingrettsdommer Anne Kamilla Silseth, Stavanger tingrett
- Lagdommer Vidar Stensland, Hålogaland lagmannsrett
- Tingrettsdommer Ina Strømstad, Oslo tingrett
- Sorenskriver Siri Vigmostad, Larvik tingrett

Gruppen ble opprettet i 2007 som et samarbeid mellom Den norske Dommerforening og DA. DA er tilrettelegger for Dommernes mediegruppe.

Mer informasjon og oversikt over medlemmene på www.domstol.no/mediegruppe.

RETT PÅ SAK

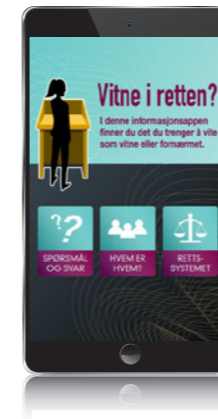
Domstolmagasinet Rett på Sak kommer ut med fire nummer i året. Hensikten med magasinet er å bidra til å sette dagsorden på domstolfaglige spørsmål, faglig utvikling for alle ansatte i domstolene og å være identitetsbyggende for de som arbeider i, og med, domstolene.

I 2013 ble Rett på sak distribuert til de rundt 1900 ansatte i domstolene, samt til rundt 550 andre interessenter innen politikk, forvaltning, justissektor, medier og utdanningsinstitusjoner. Opplaget er på 2800 eksemplarer. Redaksjonen utgjøres av kommunikasjonsenheten i DA. Det har vært jevnt tilfang av artikler og innlegg til magasinet, og flere medier har referert til Rett på sak i nyhetsoppslag.

JORDSKIFTENYTT

DA ser det som en viktig oppgave å informere ansatte i domstolene om hva som skjer innenfor domstolene og DA. For jordskiftedomstolene har dette tradisjonelt skjedd via jordskiftedomstolenes intranett. Tilbakemeldinger DA får fra jordskiftedomstolene indikerer at det likevel er et udekket behov for informasjon om jordskifte.

DA gir ut nyhetsbrevet Jordskiftenytt som et ledd i å bedre informasjonen til ansatte i jordskiftedomstolene. Informasjonen er et supplement til dagens intranett og inneholder blant annet nytt om stillinger, kommende og gjennomførte møter, samt nytt fra Lovdata, med hovedvekt på relevante avgjørelser fra lagmannsrettene. Jordskiftenytt distribueres via intranettet for domstolene.

INFORMASJONSAPP

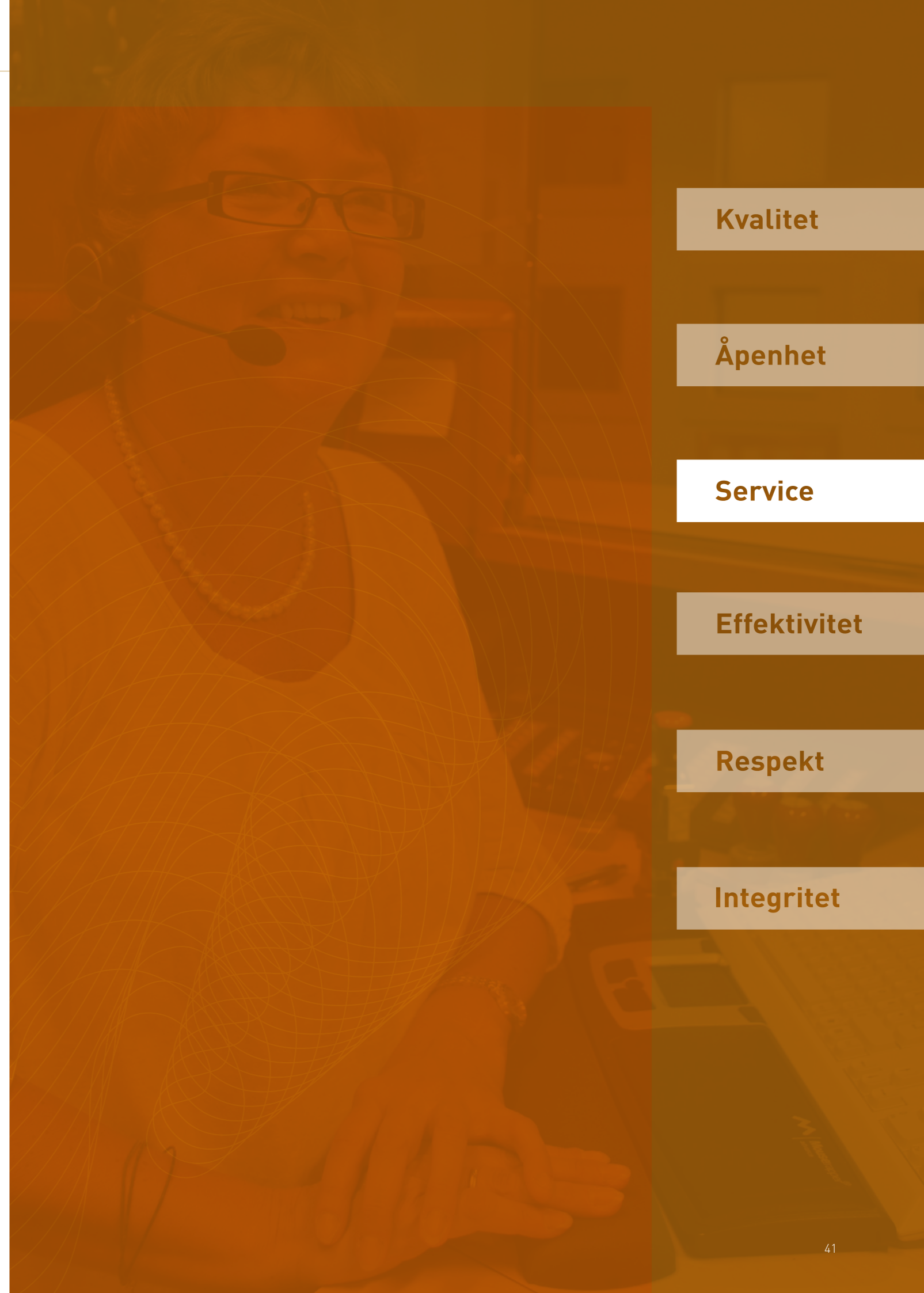
I forbindelse med 22. juli – saken, ble det utviklet en informasjonsapplikasjon for vitner fra 16 år og oppover. Applikasjonen "Vitne i retten" er et resultat av et tverrfaglig samarbeid og engasjement i sektor. I 2013 kom en teknisk driftsleverandør på plass, og som sørger for at appen er til enhver tid tilgjengelig for nye mobilmodeller. Appen har ut 2013 hatt ca. 4000 nedlastinger. Appen kan lastes ned fra Google Play (Android) og App Store (iPhone/iPad).

UTVIKLINGSARBEID 2014

Informasjonsapp - oversettelse

Ved et stadig økende antall fremmedspråklige brukere i retten, vil DA arbeide for å oversette applikasjonen "Vitne i Retten" til engelsk i løpet av 2014. Ved besøk av utenlandske delegasjoner i DA er det vist stor etterspørsel av og interesse for appen. Dette er en ny måte å formidle informasjon om rettssystemet på.

Det vil også arbeides med å oversette appen til nynorsk og samisk.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Service

OM VERDIEN SERVICE HETER DET:

- Domstolene skal yte profesjonell service av høy kvalitet
- Domstolenes medarbeidere skal være gode representanter for domstolene og vise imøtekommenhet

SERVICE

Service & samhandling i domstolene

Alle i domstolene er servicemedarbeidere, og domstolens håndtering av de ulike aktørene og brukerne påvirker domstolens omdømme. Formålet er å bevisstgjøre de ansatte i situasjoner der man møter brukerne, fra direkte kontakt til skriftlig kommunikasjon. Service utad forutsetter bl.a. et godt samhandlings- og servicemiljø internt. Service & samhandlingsseminaret inneholder elementer som tuftes på verdiene i domstolens idé- og verdigrunnlag.

DA vil bidra til at domstolene når ovennevnte mål i domstolens idé- og verdigrunnlag. Arbeidet med holdnings- og verdigrunnlag gjennom Service & samhandlingsseminarene har pågått siden 2007. Pr 31.12.2013 har til sammen 72 domstoler gjennomført Service & samhandling; 38 jordskiftedomstoler og 34 alminnelige domstoler. Til sammen har 1200 domstolsansatte deltatt på seminarene i perioden 2007-2013. Målet er at samtlige domstoler skal ha fått tilbudet i løpet av de nærmeste årene.

Ut i fra seminarene er det blitt laget huskelister for service

og samhandling i domstolene. Disse ligger tilgjengelig på intranettet, både på norsk og engelsk.

I 2013 ble Service & samhandling gjennomført i 3 tingretter, og som totalt omfatter 47 ansatte fra følgende domstoler:

- Alstahaug tingrett (Sandnessjøen)
- Brønnøy tingrett (Brønnøysund)
- Jæren tingrett (Sandnes)

Serviceseminar for saksbehandlere og ledere

Seminaret omfatter domstolsleders ansvar for den viktige ledelsesforankringen og de ansattes eget ansvar for servicenivået i domstolen. Det gis verktøy som kan brukes for å øke/opprettholde servicenivået. Det legges stor vekt på arbeidsmiljø, gode rutinebeskrivelser og holdningsarbeid. Det gis praktiske oppgaver, og det legges opp til fortsatt arbeid i domstolen etter seminaret for å sikre kontinuitet.

I 2013 ble det avholdt serviceseminar for saksbehandlere og ledelse i Rana tingrett og Agder lagmannsrett.

Stabil IKT-drift og teknisk plattform

DA har kontinuerlig fokus på å forbedre og følge opp sine IKT-rutiner. Kontinuerlig kompetanseutvikling og bruk av anerkjent metodikk og rammeverk er viktige tiltak for å oppnå stabil IKT-drift. ITIL (IT Infrastructure Library) er et internasjonalt anerkjent rammeverk for styring og oppfølging av leveranser, drift og support, som DA benytter. Mange ansatte på IKT-enheten i DA er i løpet av 2012-13 blitt ITIL-sertifisert. Det er i 2013 ansatt en endringsleder, som har som rolle å koordinere og prioritere hva som skal settes i drift. Videre har DA tegnet ny 3-årig avtale med Microsoft Norge as. Dette er en avtale som sikrer de ansatte i domstolene og DA tilgang til oppdaterte versjoner av programpakken Office og tilgang til hjemmekontorløsning. Resultatene av disse tiltakene viser seg ved reduksjon i antall henvendelser til Brukersenteret og en betydelig bedret driftssituasjon i 2013 sammenlignet med første del av 2012.

Brukersenteret og fagstøtten

Brukersenteret i DA, som gir teknisk bruker støtte, og den faglige bruker støtten for saksbehandlingssystemene LOVISA og Høyrett mottok til sammen over 17 000 telefonhenvendelser i 2013, en reduksjon på rundt 5 000 sammenlignet med 2012. Av disse mottok Brukersenteret 14 000 (5 000 mindre enn 2012), mens LOVISA bruker støtte mottok i overkant av 3 000 (samme som i 2012). I tillegg ble 15 000 e-poster besvart (rundt 2 000 mindre enn 2012). Grunnen til reduksjonen i 2013 er at driftsmiljøet har vært mer stabilt enn det var i 2012, særlig første halvdel av 2012 da en ny terminalserverløsning ble iverksatt. Brukersenterets tekniske kompetanse benyttes også i andre sammenhenger, for eksempel ved bistand til prosjekter som Aktørportalen, IP-telefoni, nytt intranett og klientadministrasjon.

Trådløst nettverk

DA har de senere år gjennomført en utrulling av trådløse nettverk (WLAN) i domstolene, og har i 2013 installert dette i 20 nye domstoler. Ved årets utgang kunne 70 domstoler tilby trådløst nettverk til brukerne. En vesentlig del av budsjettet ble imidlertid avsatt til å oppgradere sentral infrastruktur for å kunne støtte videre utrulling, samt installasjon av overvåknings- og administrasjonsverktøy for dette.

I 2013 ble det også anskaffet ny løsning for gjestetilgang til trådløst nett. Dette vil gi enklere, sikrere og bedre brukeropplevelse, og mindre administrasjon for domstolene. Løsningen settes i drift tidlig 2014.

UTVIKLINGSARBEID 2014

Service & samhandling i domstolene

På grunn av stor etterspørsel fra domstolene, vil det i løpet av 2014 igangsettes et arbeid med å videreutvikle konseptet Service & samhandling – DEL 2. Det legges vekt på bred medvirkning fra domstolene i utviklingsarbeidet.

Serviceseminar

Serviceseminar ble utviklet som en oppfølger til Service & samhandling. Flere domstoler har de siste årene benyttet seg av Serviceseminarene, som er et etterspurt tilbud. Vi ønsker å videreutvikle konseptet med et mer behovsrettet seminar tilpasset den enkelte domstol i 1. og 2. instans i de alminnelige domstolene, samt jordskiftedomstolene.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Effektivitet

OM VERDIEN EFFEKTIVITET HETER DET:

- Domstolene skal ha en forsvarlig og effektiv saksavvikling
- Domstolene skal til enhver tid ha rutiner og arbeidsformer som sikrer en god og effektiv ressursutnyttelse

Videokonferanser i domstolene

Videokonferanser brukes i både sivile saker og i straffesaker. I sivile saker reguleres bruken av fjernavhør og fjernmøter gjennom tvisteloven av 2008. For straffesaker trådte nye regler om fjernmøter og fjernavhør i kraft i 2011 ved endringer i straffeprosessloven og ny forskrift. Fjernmøteteknologi er i mange tilfeller et godt alternativ til fysisk fremmøte i domstolen, og mange domstoler gir uttrykk for at utstyret også gjør det enklere å bruke barnehusene for avhør. Ved utgangen av 2013 hadde 51 av de alminnelige domstolene tilgang til eget videokonferanseutstyr.

Styrking av DK-kompetansen

En driftskordinator (DK) gir IKT-støtte lokalt ved sin domstol. I 2013 har vi hatt et ekstra fokus på kompetanseheving av DK-ene. Det ble på vårparten gjennomført et todagers seminar med over 170 deltakere, kalt 'The Gathering'. Hensikten med samlingen var å heve kompetansen til den enkelte DK, samt å skape inspirasjon slik at domstolene i ennå større grad har engasjerte og kompetente IKT resurspersoner. Under seminaret ble det gjennomført syv fellessesjoner og 18 delsesjoner. Fokuset vil bli opprettholdt i 2014 med fem kurs for DK-er i løpet av året.

PORTALENE

Domstolportalen

Domstolportalen, www.domstol.no, gjennomgikk en oppgradering for å nå krav til universell utforming, og fikk ny design i 2013. Portalen, som heter Norges Domstoler, er inngangen til domstolenes hjemmesider. Det ble også gjort oppgraderinger av det tekniske rammeverket som benyttes på portalen.

DOMSTOLENES SAKSBEHANDLINGS- SYSTEMER

Internasjonal pris til LOVISA

DA er i 2013 blitt tildelt "Global Awards for Excellence in Adaptive Case Management" for domstolenes saksbehandlingssystem LOVISA. Prisen deles ut årlig av Workflow Management Coalition (WfMC), en standardiseringsorganisasjon for arbeidsflytsystemer.

LOVISA

Videreutvikling av domstolenes saksbehandlingssystem LOVISA har i 2013 omfattet en rekke funksjonelle endringer og tekniske oppgraderinger. Det er blitt utført forbedringer i ulike saksflyter og maler i LOVISA, i tillegg til et kontinuerlig arbeid med feilretting. Videre har det vært et sentralt område å ferdigstille prøveversjonen av løsningen for elektronisk samhandling med aktører i sivile saker. Utprøving av samhandlingsløsningen startet i mai 2013.

Høyrett

Omfanget av videreutviklingen av saksbehandlingssystemet Høyrett har økt noe i 2013. Arbeidet har fokusert på funksjonelle endringer som har vært nødvendige for at Høyesterett skal kunne ha en forsvarlig saksavvikling. Videreutviklingen av Høyrett har ikke vært prioritert i påvente av en felles plattform for all saksbehandling i domstolene.

WebSak - system for administrativ saksbehandling og arkiv

Det er i 2013 gjennomført en konkurranse og inngått avtale med firmaet Acos om kjøp, etablering og vedlikehold av en løsning for administrativ saksbehandling og arkivering i domstolene og DA.

Avtalen innebærer utskifting av Doculive (fase 1) og utskift-

ing av ePhorte, kjernen i LOVISA (fase 2). I avtalen ligger også en opsjon om utrulling av sak- og arkivløsningen til domstolene (fase 3).

Acos leverer en dokumenthåndteringsløsning som heter WebSak. Løsningen omfatter registrering, produksjon, arkivering, deling og publisering av virksomhetens dokumenter på en sikker måte. WebSak er godkjent som en komplett Noark 5 løsning, som betyr at løsningen bygger på nasjonale og internasjonale standarder som ivaretar krav til sikkerhet, tilgangsstyring og sporbarhet. Ved innføring av nytt sak- og arkivsystem i DA vil vi se en gevinst i form av økt fokus på arkiv, med en systematisk tilnærming til registrering og journalføring. Web Sak vil være integrert i Outlook, noe som vil føre til forbedret tilgjengelighet og dermed umiddelbar utvidet bruk. På denne måten vil vi bli bedre rustet til å gi god intern og ekstern kundeservice. DAs interne arbeidsprosesser kan enkelt settes opp i løsningen og vil bidra til en enklere dokumentforvaltning og en effektivisering av egen saksbehandling.

Aktørportal - utprøving

Aktørportalen er en tjeneste som ligger på domstol.no, og som har funksjonalitet for innsending og mottak av dokumenter i pågående sivile saker. En første versjon av løsningen ble ferdigstilt tidlig på året i 2013, og utprøvingen startet i mai. I trinn 1 av utprøvingen deltar Sunnmøre tingrett, Sør-Trøndelag tingrett og Frostating lagmannsrett. Foreløpig benyttes tjenesten av prosessfullmektiger i alminnelige sivile saker for disse domstolene. I løpet av noen år vil løsningen kunne brukes i alle typer sivile saker.

Fornyning av prosjektmetoden i DA

Prosjektmetoden i DA har siden etableringen i 2008 hovedsakelig vært benyttet i arbeid med utvikling av IKT-løsninger. I 2012-13 er metoden blitt fornyet, slik at den skal være god støtte for alt prosjektarbeid. PMI - en anerkjent standard for prosjektledelse - er lagt til grunn for den reviderte prosjektmetoden, og den gir støtte for å avgjøre når det er naturlig å benytte prosjekt som arbeidsform. Metoden skal inspirere til økt bruk av prosjekt som arbeidsform i oppgaveløsning der dette er naturlig. Den omfatter sterkere støtte for bl.a. styringsrollen i prosjektarbeid.

De fem prosjektfasene oppstart, planlegging, gjennomføring, kontroll, og avslutning er grunnpilarer i metoden. Dette medfører at en tar utgangspunkt i at alle prosjekttyper skal kunne benytte metoden, selv om de har svært ulikt innhold og kompleksitet. Metoden er både enkel for nybegynnere og interessant for de med erfaring. Metoden med tilhørende maler vil gjøres tilgjengelig på DA og domstolene sitt intranett.

MOBILE LØSNINGER

a. Portal for styret, Tilsynsutvalget (TU), Innstillingsrådet for dommere og ledermøtet i DA (LM)

Styreportalen er i 2013 blitt brukt av styret i DA, ledergruppen i DA, Tilsynsutvalget (TU) og Innstillingsrådet (IR). Portalen tilbyr en sikker løsning for utveksling av dokumenter gjennom en tilhørende APP for iPad. På en enkel og sikker måte kan eksterne medlemmer få tilgang til dokumenter, og gjøre digitale notater på sin egen lokale kopi. Det er ikke lengre behov for å kopiere opp store bunker med sakspapirer for utsending i posten. Ved å bruke denne løsningen er det tatt et skritt mot en mer digital hverdag.

b. GOOD for ansatte

Løsningen for tilgang til domstolenes e-post og kalender på private mobile enheter er blitt tatt i bruk av cirka 500 ansatte i domstolene. Løsningen 'Good For Enterprise' ble valgt grunnet brukervennligheten. Den er enkel å installere, enkel å administrere, og den ivaretar domstolenes sikkerhetskrav. I første omgang ble det valgt tilgang til synkronisering av e-post og kalender og å legge intranetttilgang til løsningen. Det er også gitt mulighet for styring av fraværsmarkering. Det vurderes fortløpende om tjenesten skal utvides med andre funksjoner.

UTVIKLING 2014

Nye saksbehandlingssystemer for domstolene

Ny jordskiftelov trer i kraft 1. januar 2016, og det kreves da et nytt helhetlig saksbehandlingssystem for jordskifterettene. For å forenkle og begrense kostnadene til utvikling, drift og vedlikehold av domstolenes saksbehandlingssystemer, er det etablert et fireårig utviklingsprosjekt for å få alle på felles plattform. Prosjektet startet i 2013 med beslutningen om å legge dagens LOVISA til grunn for ny felles plattform, og det ble utført forberedelser omkring arbeidets organisering og bemanning. Hensikten med å bygge videre på de alminnelige domstolenes saksbehandlingssystem, som felles plattform både for jordskifte og senere også Høyesterett, er å gjenbruke teknologi og funksjonalitet på tvers av instansene. Samtidig skal hvert enkelt system gjøres tilstrekkelig spesifikt for jordskifter-

ettene, tingrettene, lagmannsrettene og Høyesterett.

Datavarehus – sammenstilling av data for statistikk og analyse

Det er gjennomført en vurdering av anbefalingene i forprosjektet fra 2010. Bakgrunnen er et ønske om å bedre domstolenes evne til å avgi statistikk- og analysegrunnlag, bl.a. til media, politisk hold og forskningsinstitusjoner. En ny løsning kan bidra til å fremme effektivitet i arbeidsdagen, og kan gi ledelsen mer faktabasert grunnlag til styring av virksomheten. I 2014 vil det bli arbeidet med kvalitetssikring av teknisk løsning og etablering av rammeavtale for utviklingstjenester.

Telefoni

Telefoniløsningen for domstolene skal tilby best mulige tjenester for de ansatte. Dette omfatter også sentralbordtjenester m.m. I 2013 ble det besluttet å oppgradere eksisterende løsning til en ny felles kommunikasjonsplattform for telefoni og video. Lisenser ble innkjøpt og oppgradering til ny plattform ble påstartet. DA tar sikte på å ha ferdigstilt den nye kommunikasjonsplattformen i løpet av andre kvartal 2014.

Revidert strategi for tjenesteproduksjon

Med bakgrunn i erfaringene fra de siste fem årene er det utarbeidet et forslag til revidert strategi for tjenesteproduksjonen på IKT-området. Det er vurdert fordeler og ulemper ved intern utførelse, ekstern leveranse, og anskaffelser som en skytjeneste. Avhengigheter mellom tjenesteområder og utfordringene med å samle flere tjenesteområder hos samme leverandør er også vurdert. Den reviderte strategien anbefaler endringer i driften av saksbehandlingssystem, domstolsportaler og annen programvare som tekstbehandling, nettleser, epost osv, og forslagene vil bli styrebehandlet i 2014.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

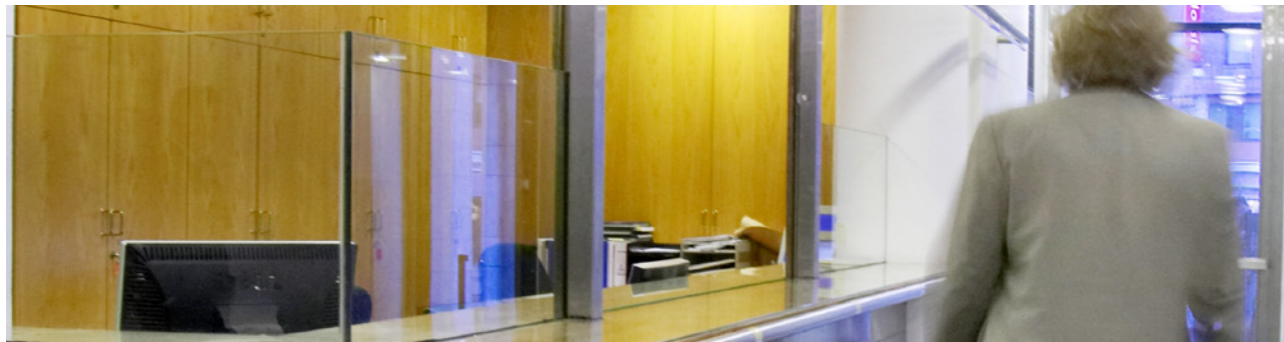
Respekt

Integritet

Respekt

OM VERDIEN RESPEKT HETER DET:

- Domstolene skal møte alle med respekt og vise nødvendig forståelse for den enkeltes situasjon og bakgrunn
- Domstolene skal ha en verdig ytre ramme rundt sin virksomhet

VITNESTØTTE

36 domstoler har etablert en vitnestøtteordning. 70 000 vitner møter i norske domstoler hvert år. 75 % av vitnene møter i domstoler som tilbyr vitnestøtte.

Følgende domstoler etablerte vitnestøtteordning i 2013:

- Namdal tingrett
- Sør-Østerdal tingrett

Ytterligere 2 domstoler tar sikte på å etablere slik ordning i 2014.

I 2013 ble det inngått ny avtale mellom Røde Kors og DA om vitnestøttevirksomheten. Avtalen er treårig. Formålet er å styrke opplæringen og oppfølgingen av vitnestøttene. Avtalen skal også bidra til å styrke nettverket av vitnestøtter og støtte arbeidet med kvalitetssikring av tjenesten.

Antall vitnestøtter og biståtte vitner:

Domstolene hadde per 31.12.2013 366 vitnestøtter. Disse bisto 9 500 vitner i 2013.

Det ble gjennomført 7 vitnestøttekurs og 25 fagsamlinger for vitnestøtter i 2013.

SIKKERHETSARBEIDET I DOMSTOLENE

I 2013 ble det satt ytterligere fokus på arbeidet med sikkerhet og beredskap hos domstolene og i DA. Det å bygge en sikkerhetskultur blant domstolens medarbeidere, og få på plass lokale rutiner har stått i sentrum.

Flere domstoler har begynt arbeidet med å gi sin lokale sikkerhets håndbok et innhold, og det er gjennomført en rekke med lokale sikkerhetsdager og øvelser med formål å bevisstgjøre domstolens medarbeidere. Domstoler har opprettet kontakt med lokale aktører innen krisehåndtering, som for eksempel politi og kommunale kriseteam. Fokuset på sikkerhet og beredskap har medført en økning i etterspørselen etter fysiske sikringstiltak i domstolene, noe som fordrer en økonomisk prioritering både fra domstolene det gjelder, og fra DA i henhold til gjeldende budsjettsituasjon.

I september ble det arrangert en samling for sikkerhetsansvarlige og sikkerhetsledere på Gardermoen. Interne og eksterne aktører bidro til å belyse sider rundt arbeidet med sikkerhet og beredskap.

På ledersamlinger i regi av DA, har det vært satt fokus på arbeidet med sikkerhet og beredskap både gjennom deling av erfaringer gjort i domstoler, samt innspill fra politiet. Politiet har redegjort for hva de kan bistå med om en uhel-

dig episode oppstår, samtidig som de oppfordrer domstolene til å ha en lav terskel for å anmelde trusler. Politiet kan komme med anbefaling om tiltak til domstolen, eller selv iverksette tiltak etter at en slik trusselvurdering er foretatt.

Domstolene er kommet godt i gang med sikkerhet- og beredskapsarbeidet. Det må arbeides videre med felles digital plattform for avviks- og krisehåndtering, nødvendig dokumentasjon som risikooversikter, beredskapsplan, kontinuitetsplan og tiltakskort, samtidig som man bygger sikkerhetskulturen lokalt. Systematikk oppnås ved informasjon, øvelser og årlig revidering.

DA vil ha fokus på videreutvikling av styringssystemet, informasjonssikkerhet, fysisk sikkerhet, kompetanseheving, dokumentasjon og statistikk.

UTVIKLINGSARBEID 2014

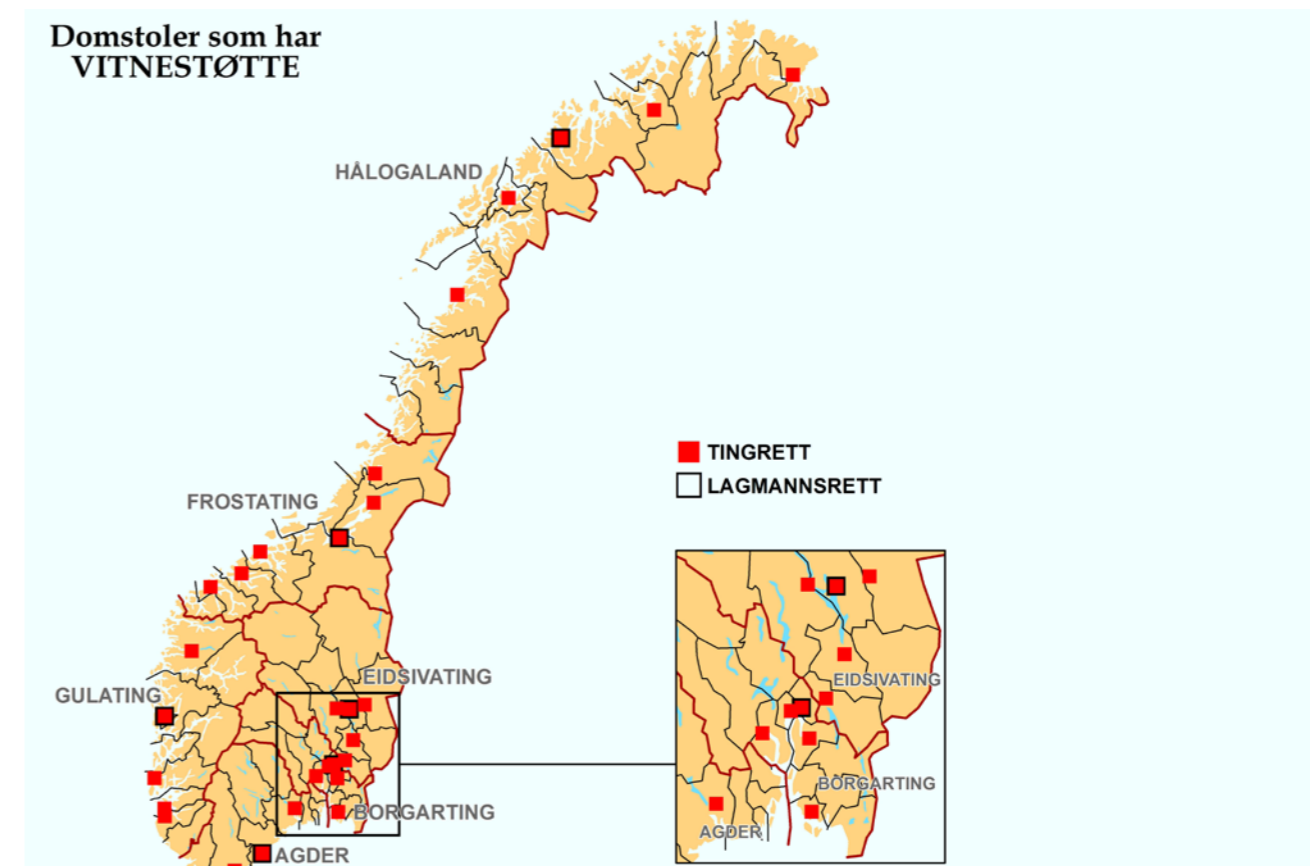
Brukervennlighet i domstolsbygg

Domstolene skal oppleves som åpne og brukervennlige for de som har et ærend i domstolene. Det tas sikte på å igangsette et arbeid i løpet av 2014 med å se på servicefasilitetene og brukervennligheten ved ulike domstolsbygg.

Vitnestøtte

Opplæringen av vitnestøtter revideres og styrkes i 2014. Det utvikles nye læringsmetoder i tett samarbeid med Røde Kors. Nytt opplæringsprogram ferdigstilles høsten 2014.

Domstoler som har VITNESTØTTE

Figur: Kart over domstoler som tilbyr vitnestøtte.

Kvalitet

Åpenhet

Service

Effektivitet

Respekt

Integritet

Integritet

OM VERDIEN INTEGRITET HETER DET:

- Arbeidet i domstolene skal utføres med integritet og redelighet

TILSYNSUTVALGET FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere (TU) er et frittstående og uavhengig disiplinærorgan. Ordningen omfatter alle fagdommere i tingrettene, lagmannsrettene, Høyesterett og jordskiftedommerne. Også midlertidige dommere, dommerfullmektiger og jordskiftedommerfullmektiger omfattes av ordningen.

TU består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer: To dommere ved de alminnelige domstolene, en jordskiftedommer (som tiltrer når det blir behandlet en sak fra jordskiftedomstolene), to representanter for allmennheten og en advokat. Medlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd. Sekretariatet for TU er lokalisert i DA.

Tilsynsutvalget kan etter klage eller på eget initiativ vedta disiplinærtiltak dersom en dommer går ut over de pliktene stillingen medfører, eller opptrer i strid med god dommerskikk. Det er to former for disiplinærtiltak; advarsel og kritikk.

Utvalget har i 2013 hatt følgende sammensetning:

- Tingrettsdommer Unni Sandbukt**, Nord-Troms tingrett, leder
- Personlig varamedlem: Ina Elisabeth Strømstad**, Oslo tingrett (til 1.april 2013)
- Personlig varamedlem: tingrettsdommer Ragnhild**

- Olsnes**, Stavanger tingrett (fra 1. juni 2013)
- Lagdommer Randi Grøndalen**, Frostating lagmannsrett
- Personlig varamedlem: Lagdommer Rune Jensen**, Agder lagmannsrett
- Rektor og enhetsleder Bjørn Tørresdal**, Levanger Kommune
- Personlig varamedlem: Fisker og styrmann Eva Toril Strand**, Averøy (til 31. mai 2013)
- Personlig varamedlem: Rådmann Anne-Birgitte Sveri**, Nittedal (fra 1. juni 2013)
- Professor Svein J. Magnussen**, Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo
- Personlig varamedlem: Regiondirektør Gerd Ingunn Opdal**, Etne
- Advokat Jeppe Normann**, Vettre
- Personlig varamedlem Bjørn Hübert Senum**, Kristiansand
- Jordskifterettsleder Trond Berge**, Sør-Rogaland jordskifterett
- Personlig varamedlem: Vidar Bergtun**, Nord- og Midthordland jordskifterett

Klagesaker i 2013

I 2013 mottok Tilsynsutvalget 94 klagesaker og to søksmålsaker. Av disse var 6 klager rettet mot dommere i jordskiftedomstolene. Det ble truffet i alt 102 vedtak i 2013, hvorav 64 vedtak ble truffet av utvalgets leder eller annet medlem etter delegering. 38 vedtak ble truffet av et samlet utvalg.

33 klager ble realitetsbehandlet i 2013. Samtlige klager gjaldt forhold i tjenesten: 27 klager gjaldt dommeratferd og 9 klager gjaldt sen saksbehandling. En og samme klage kan gjelde flere forhold. Det ble gitt disiplinærreaksjon i 2 tilfeller i form av kritikk. En av sakene gjaldt sen saksbehandling og den andre gjaldt dommeratferd. Det er blitt gitt uttalelse om god dommerskikk i en sak og 10 saker har blitt avsluttet på andre måter. Tilsynsutvalget gjennomførte 6 ordinære møter i 2013.

Les mer om Tilsynsutvalget for dommere på www.domstol.no/tilsynsutvalget

INNSTILLINGSRÅDET FOR DOMMERE

Innstillingsrådet for dommere er et frittstående organ på syv personer, oppnevnt av Kongen i statsråd, jf. domstolloven § 55a.

Innstillingsrådet for dommere skal medvirke til at dommere blir utnevnt på bakgrunn av faglig kompetanse og personlige egenskaper, i forhold til domstolenes behov og domstolovens formelle krav. DA deltar i Innstillingsrådet

sine møter og intervju, og er sekretariat for utlysningen av ledige stillinger og administrasjonen av søkermassen. DA ivaretar arbeidsgiverfunksjonen i rekrutteringsprosessen, og er dessuten kontaktpunkt mellom Innstillingsrådet for dommere og Justisdepartementet.

Innstillingsrådet for dommere mottok i 2013 i alt 424 søknader (inkludert søknader til konstitusjoner) og gjennomførte 198 intervjuer. I tillegg var det søknadsbehandling og intervjuer til konstitusjoner av ekstraordinære lagdommere.

I 2013 har det blitt utnevnt 8 domstolledere (4 i de alminnelige domstolene og 4 i jordskiftedomstolene) og 36 dommere (derav 0 i Høyesterett, 5 i andreinstans, 25 i førsteinstans og 6 i jordskiftedomstolene). I tillegg kommer 7 konstituerte dommere (1 i andreinstans, 4 i førsteinstans og 2 i jordskiftedomstolene).

Av dommere som ble utnevnt til de alminnelige domstolene i 2013 var det en kvinneandel på 38 prosent. Gjennomsnittsalder ved utnevning til de alminnelige domstolene

Innstillingsrådet for dommere hadde i 2013 følgende medlemmer og varamedlemmer:			
Medlem	Sorenskriver Yngve Svendsen (leder)	Kristiansand	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Tingrettsdommer Maren-Elisabet Nilsen-Nygaard	Bodø	01.01.12 – 31.12.16
Medlem	Avd.leder/tingrettsdommer Ellen Meinich Martens	Oslo	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Sorenskriver Odd A. Bartnes	Steinkjer	01.09.05 – 31.08.13
Personlig varamedlem	Sorenskriver Ivar K. Iversen	Sandnessjøen	01.09.13 – 31.08.17
Medlem	Direktør Anne Pauline Jensen (nestleder)	Oslo	01.11.06 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Personaldir. Eli Glambek	Bergen	01.11.10 – 22.02.13
Personlig varamedlem	Ass fakultetsdirektør Anne Bergit Jørgensen	Kristiansand	01.09.13 – 31.08.17
Medlem	Ordfører Paul Chr. Dahlø	Finnsnes	01.11.10 – 31.10.14
Personlig varamedlem	Seniorrådgiver Randi Øverland	Kristiansand	04.11.11 – 03.11.15
Medlem	Lagdommer Tonje Fisknes	Tromsø	01.11.12 – 31.10.16
Personlig varamedlem	Lagdommer Jarle Golten Smørdal	Bergen	01.11.12 – 31.10.16
Medlem	Advokat Bjørn Harald Borg	Fredrikstad	01.11.09 – 31.10.16
Personlig varamedlem	Advokat Olav Eriksen	Finnsnes	01.09.05 – 31.08.13
Personlig varamedlem	Advokat Tore Skåltveit	Kristiansund	01.09.13 – 31.08.17
Medlem	Pensjonist Bjørn Goksøy	Porsgrunn	01.11.09 – 31.10.16
Personlig varamedlem	IT-sjef Øystein Lorentzen	Bodø	25.03.11 – 24.03.15
Medlem	Jordskifterettsleder Ivar Øygard	Lillehammer	01.01.10 – 31.12.13
Personlig varamedlem	Jordskiftedommer Liv Grimsmo	Surna	01.01.06 – 31.12.13
Medlem	Arealplanlegger Irene Runningen	Trysil	01.11.12 – 31.10.16
Personlig varamedlem	Rådgiver Annlaug Kjelstad	Florø	01.01.06 – 31.12.13

var 45 år i 2013. Kvinneandelen blant de utnevnte i jordskiftedomstolene var i 2013 på 18 prosent. For jordskiftedomstolene var gjennomsnittsalderen ved utnevning 47 år.

Les mer om Innstillingsrådet for dommere på www.domstol.no/innstillingsradet

SIDEGJØREMÅLSREGISTERET FOR DOMMERE

Et offentlig register over dommeres sidegjøremål ble opprettet 1. mars 2003. Tilliten til domstolene er avhengig av at det ikke kan stilles spørsmål ved dommernes uavhengighet og integritet.

Siden opprettelsen har 1617 dommere vært oppført i registeret. Ved årsskiftet 2012/2013 var 796 dommere oppført.

Registeret inneholder opplysninger om dommeres sidegjøremål, investeringer over NOK 200.000 eller 10 prosent eierandel i selskap. I tillegg kommer siste stilling før utnevning til dommer.

Bestemmelsene omfatter både faste og midlertidige dommere i de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene, herunder også dommerfullmektiger og avdelingsingeniører med allment løyve.

Sidegjøremål er i domstolloven som medlemskap, verv eller andre engasjementer i eller for organisasjoner, foretak, foreninger eller organ for stat, fylkeskommune eller kommune.

Utgangspunktet for bestemmelsen er at alle sidegjøremål skal registreres med unntak av medlemskap i politiske partier, trossamfunn, interesseorganisasjoner og ideelle foreninger. Verv i ideelle foreninger med mindre enn 100 medlemmer, samt enkeltstående foredrag og lignende, er også unntatt fra registrering. Sidegjøremål skal registreres snarest mulig og senest innen en måned etter at man påtok seg det.

DA har godkjenningmyndighet, men har delegert godkjenning med unntak av næringsvirksomhet og gransking til den enkelte domstolleder. For dommere i Høyesterett er godkjenningmyndigheten etter loven lagt til Høyesterettsjustitiarius.

For dommere ved de alminnelige domstolene ligger

registeret på www.domstol.no, mens det for jordskiftedommerne ligger på www.jordskifte.no.

Registeret inneholder følgende opplysninger;

- dommerens tittel, navn og domstoltilknytning
- hva gjøremålet består i
- hvem som eventuelt er oppdragsgiver
- tidspunktet for og varigheten av sidegjøremålet og
- om dommeren mottar godtgjøring

INFORMASJONSSIKKERHET

Det er utarbeidet et styringssystem for informasjonssikkerhet i domstolene. Systemet legger føringer for hvordan arbeidet med informasjonssikkerhet skal organiseres og hvilke krav som skal legges til grunn for domstolenes behandling av beskyttelsesverdig informasjon.

DA ønsker at den enkelte med-arbeider i domstolene har tilstrekkelig kunnskap om informasjonssikkerhet til å kunne oppdage trusler og bidra til å beskytte informasjonen som behandles. Til dette arbeidet har DA inngått avtale om E-læring med Jungle-map AS. E-læringen om informasjonssikkerhet, korte leksjoner om aktuelle tema som formidles på e-post til den enkelte.

Det er gjennomført grunnopplæring av alle medarbeidere i domstolen innen informasjonssikkerhet. Gjennom kortfattede e-læringsmoduler er det formidlet informasjon om tema som betydningen av sikre passord, phishingangrep, sikkerhet for mobiltelefoner og nettbrett. Domstolene deltok også i Nasjonal Sikkerhetsmåned i oktober, som er et fellestiltak i regi av Norsk senter for informasjonssikring.

INTERNASJONALT ARBEID

Europarådet

DA deltar i to kommisjoner under Europarådet – The European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ) og The Lisbon Network.

CEPEJ har som mål å bidra til effektivitet og god funksjonalitet i medlemslandenes justisvesen. Kommisjonen utgir hvert annet år en evalueringsrapport over rettssystemene i medlemslandene basert på de enkelte lands innrapportering. Den femte evalueringsrapporten, med data for 2010, ble publisert 20. september 2012.

Det ble avholdt to plenumsmøter i CEPEJ i 2013. Seniorrådgiver Audun Hognes Berg fra DA deltok videre i to styremøter.

To norske domstoler, Frostating lagmannsrett og Nedre Romerike tingrett, er med i et nettverk av europeiske domstoler, som blant annet vektlegger ulike tiltak for å forbedre effektiviteten i domstolene.

Ministerkomiteen i Europarådet traff i desember 2013 vedtak om at CEPEJ årlig skal levere data og metodikk for EU Justice Scoreboard gjennom et samarbeid med EU-kommisjonen.

The Lisbon Network har vektlagt opplæring av dommere og påtalemyndighet. Det administrative ansvaret for nettverket ble i desember 2010 overført til sekretariatet for CEPEJ.

European Network for Councils of the Judiciary (ENCJ) ENCJ er et EU-basert nettverk for nasjonale domstolsråd. DA ble tatt opp som observatør i 2009.

DA deltok under generalforsamlingen i Sofia i juni 2013. Lagdommer Wiggo Storhaug Larssen og seniorrådgiver Ivar Arnstad fra DA har i 2013 deltatt i to arbeidsgrupper knyttet til henholdsvis Judicial reforms og minimumsstandarder for fordeling av rettssaker.

International Association for Court Administration (IACA) IACA er en globalt forankret organisasjon som retter seg mot lokal og nasjonal domstoladministrasjon. Organisasjonen ble etablert i 2003. Et av formålene var å tilby profesjonell støtte til domstolsoppbyggingen i land under omstilling til demokrati. IACA arrangerer både internasjonale og regionale konferanser.

DA v/avdelingsdirektør Kersti Fjørstad er styremedlem i IACA, og ble i desember 2012 valgt til vise-president for den europeiske delen av styret.

Bilateralt samarbeid med High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina (HJPC) DA inngikk 20. April 2012 avtale med HJPC om samarbeid for 2012 og 2013 knyttet til rettsmekling og tvangsfullbyrdelse.

Lagdommer Wiggo Storhaug Larssen, tingrettsdommerne Marianne Fallan Kristensen og Rune Lium, og dommer Anne Vinje er knyttet til gjennomføringen av prosjektene.

EØS-SAMARBEIDET

EØS – midlene

I desember 2009 signerte EØS/EFTA-landene Norge, Island og Liechtenstein en ny avtale med EU om bidrag til sosial og økonomisk utjevning i EØS-området for perioden mai 2009 - april 2014. EØS/EFTA landene vil etter forhandlingsresultatet årlig stille 357,7 millioner euro til rådighet i perioden 2009-2014. På grunn av forsinket oppstart, er perioden utvidet til 2016 og 2017.

I tillegg til det utjevningende formålet skal ordningen bidra til styrkede bilaterale relasjoner mellom Norge og de enkelte landene.

Denne ordningen, kalt for EØS-midlene, er organisert som program under hver del av offentlig sektor, med underliggende prosjekter. Judicial Capacity building utgjør ett av programområdene.

Programmene er organisert med programoperatør i mottakerlandet og programpartner hovedsakelig fra Norge. DA er programpartner i domstolsprogrammene i Litauen, Polen og Romania, i Romania sammen med Europarådet. Organet som forvalter EØS-midlene fra Brus-

sel finansierte i 2013 til sammen halvannet årsverk i DA til å utføre arbeidet som programpartner.

Prosjektene i hvert program ledes av en prosjektpromotør og til hvert enkelt prosjekt er det tilknyttet prosjektpartnere. DA er partner i til sammen ni prosjekt fordelt på de tre landene.

Litauen

Programmet i Litauen består av tre prosjekt knyttet til a) modernisering av IT-systemet i domstolene, b) sikkerhet og vitnestøtte og c) generell styrking av kompetanse innen domstolene og litauiske Domstoladministrasjonen. DA er prosjektpartner i alle tre prosjektene.

Arbeidet med forberedelse av prosjektene kom i gang i desember 2012 og munnet ut i prosjektpartneravtale mellom prosjektpromotørene og DA i juli 2013. Etter en intern godkjenningssprosess på litauisk side gikk prosjektene over i implementeringsfase i desember 2013.

Polen

Programmet i Polen består av til sammen seks prosjekt. DA er prosjektpartner i tre prosjekt som går på a) domstolledelse, b) Alternative Dispute Resolution og c) vitnestøtte og oppfølging av fornærmede i straffesaker.

Arbeidet med forberedelse av prosjektene kom i gang i desember 2012 og munnet ut i prosjektpartneravtaler mellom prosjektpromotørene og DA i januar og februar 2014.

Romania

Programmet i Romania består av tre prosjekt, som alle er rettet inn mot implementeringen av ny straffelov, straffeprosesslov, sivilprosesslov og ny sivilrettslovgivning. Prosjektene omhandler a) modernisering og tilpassing av saksbehandlingssystemet for domstolene til de nye reformene, b) opplæring av dommere rettet mot lovreformene, og c) access to justice knyttet til lovreformene. Det siste prosjektet er også spesielt øremerket styrking av situasjonen for rom-befolkningen. DA og Europarådet er prosjektpartnere til alle prosjektene.

Arbeidet med å forberede implementeringen av prosjektene ble påbegynt i starten av 2013, og implementeringen av prosjektene er planlagt startet opp i første kvartal 2014.

ÅRSSTATISTIKK 2013

Se statistikk for saksbehandlingen i domstolene på aarsmelding.domstol.no

Domstolene skal være uavhengige. De skal sikre og fremme rettsikkerheten og verne om rettsamfunnet. Domstolene skal til enhver tid ha høy tillit i samfunnet.

Besøksadresse:
Domstoladministrasjonen
Dronningens gate 2
7011 Trondheim

Postadresse:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Sluppen
7485 Trondheim

Telefon: +47 73 56 70 00
Faks: +47 73 56 70 01
E-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

www.domstol.no
www.jordskifte.no

